Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Stanča na roky 2022-2030

Názov:	**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Stanča na roky 2022-2030**
Územné vymedzenie:	Obec Stanča
Územný plán obce schválený:	Nie
Dátum schválenia PHSR:	16.03.2022, uznesením č. 208/2022
Dátum platnosti:	Od 17.03.2022 do 31.12.2030
Verzia[1]:	1.0
Publikovaný verejne dňa:	17.03.2022
Vypracoval:	RNDr. Radomír Babiak, PhD., www.dokumentypreobce.sk

[1] Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

Erb a vlajka obce

Erb obce

vlajka obce

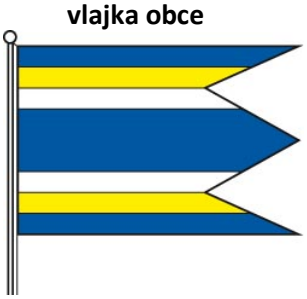

Základné údaje

Samosprávny kraj:	.....	Košický
Okres:	.....	Trebišov
Historický región:	.....	Zemplín
Poloha obecného úradu:	.....	48.568298°, 21.653301°
Nadm. výška pri obec. úrade:	.....	128 m.n.m.
Rozloha katastra:	.....	550 ha k 31.12.2020
Počet obyvateľov:	.....	390 k 31.12.2021
Hustota obyvateľstva:	.....	71 obyv./km^2
PSČ:	.....	076 16
Evidenčné číslo vozidiel:	.....	TV

Oficiálne kontakty

	.....	Obec Stanča
Adresa:	.....	Hlavná 139/139
	.....	076 16 Stanča
Web:	.....	www.obec.stanca.sk
Email:	.....	obec@stanca.sk
Telefón:	.....	056 / 679 86 14
IČO:	.....	00 689 734

Mapa 1: Poloha obce Stanča - širšie vzťahy

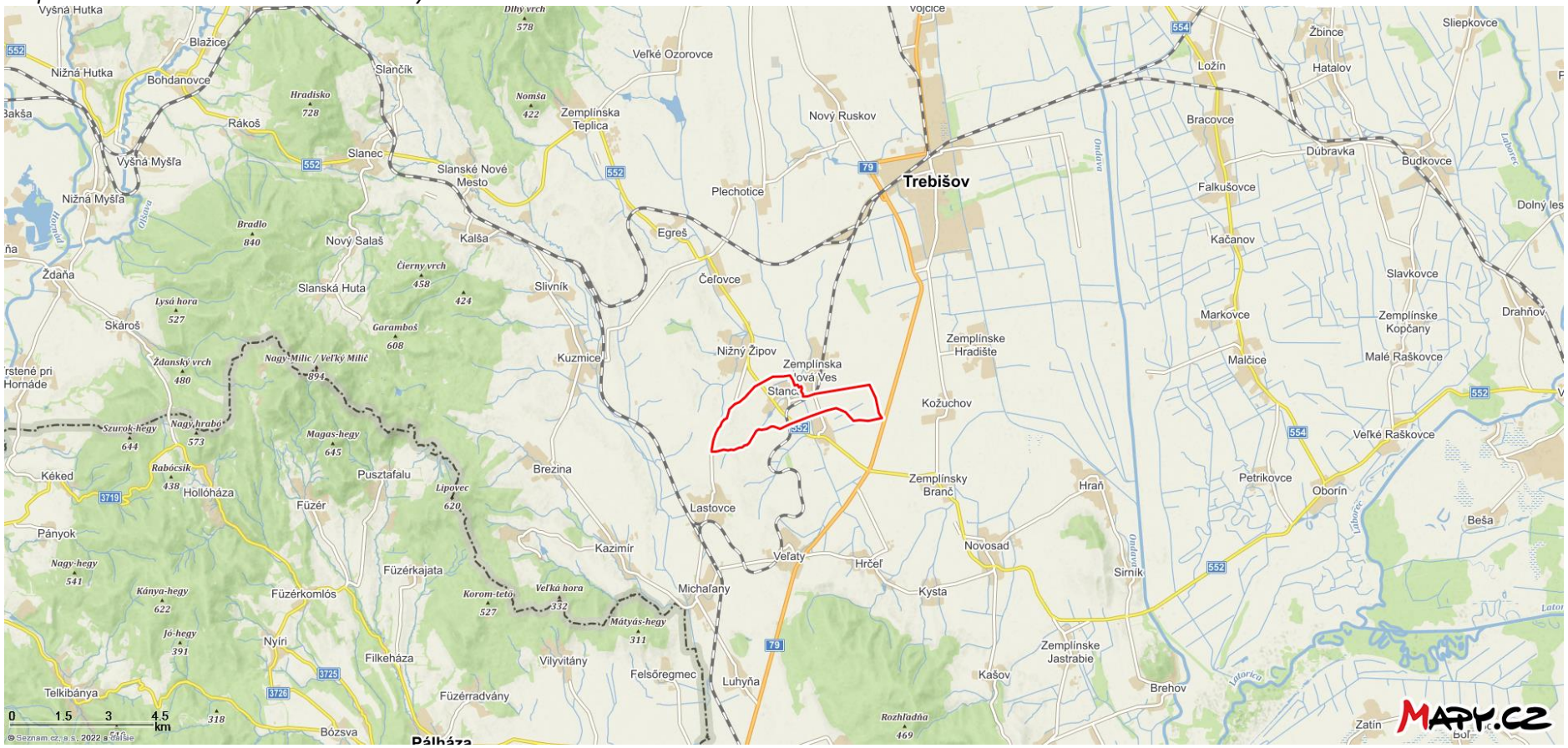

Zdroj: mapy.cz

Mapa 2: Poloha obce Stanča voči susediacim obciam

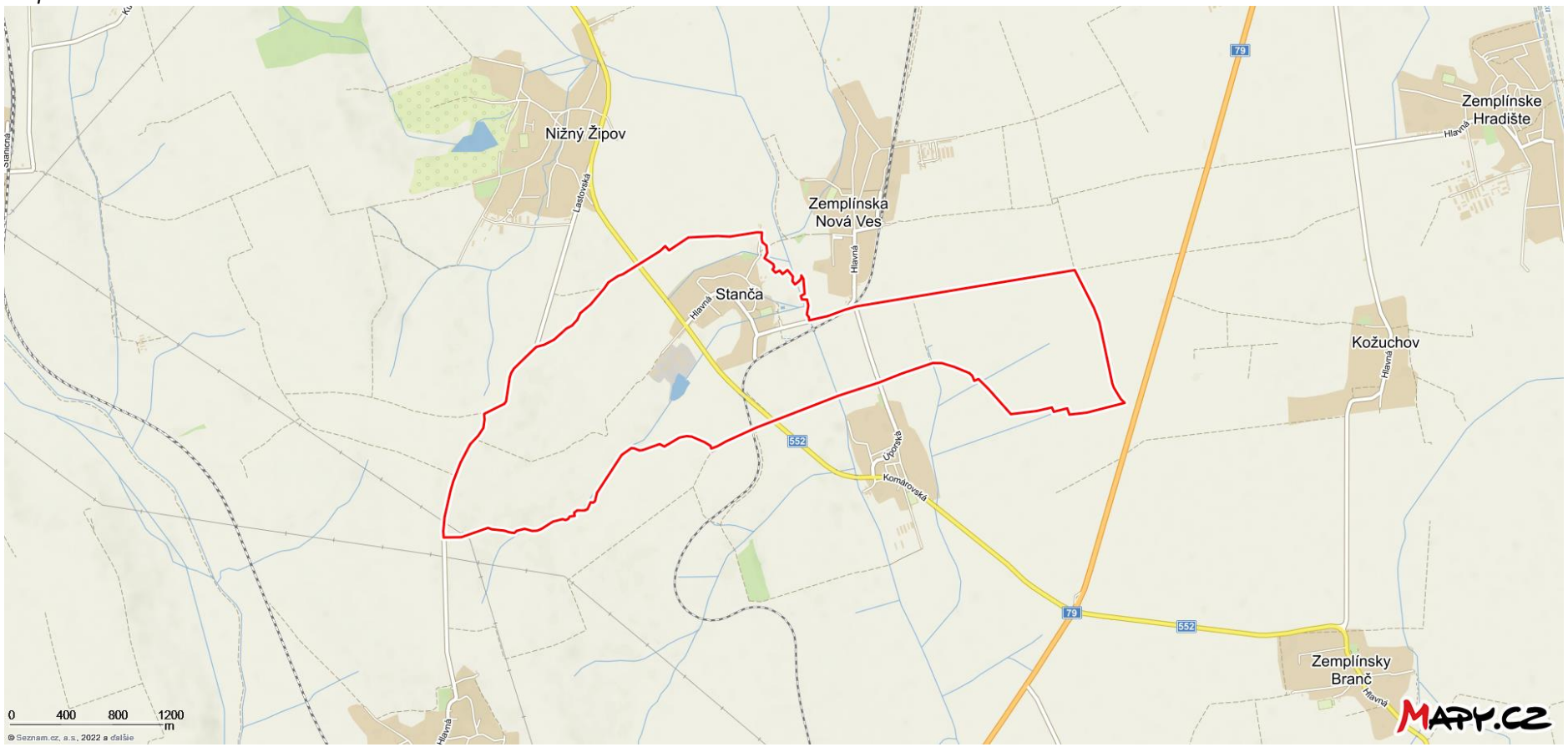

Zdroj: mapy.cz

OBSAH

ÚVOD 7

ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE STANČA NA ROKY 2022-2030 8

ANALYTICKÁ ČASŤ 11

ZOZNAM ANALYZOVANÝCH VÝCHODISKOVÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV A DÁT 12

A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA 13

Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery 13

Kvalita životného prostredia 14

Ochrana prírody a krajiny 14

Odpadové hospodárstvo 14

Ochrana pred povodňami 14

Obyvateľstvo 14

Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva 14

Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku 17

Národnostná a konfesionálna štruktúra 19

Vzdelanostná štruktúra 19

Nezamestnanosť 20

Domový a bytový fond 23

Dopravná infraštruktúra 25

Technická infraštruktúra 25

Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby 25

Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport 26

Administratívno-správne služby 27

Bezpečnosť v obci 27

Hospodárske pomery 28

Polohová atraktivita územia 28

Poľnohospodárstvo a priemysel 28

Cestovný ruch 29

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR 29

Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií 30

A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA 32

Členstvo obce v organizáciách 33

Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020 a v období 2021-2027 34

STEEP analýza 35

A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA 36

SWOT analýza 36

Kľúčové faktory a disparity územia 37

B-STRATEGICKÁ ČASŤ 38

STRATEGICKÁ VÍZIA A STRATEGICKÝ CIEĽ OBCE 40

STRATÉGIA ROZVOJA 40

C-PROGRAMOVÁ ČASŤ 44

OPATRENIA, PROJEKTY A AKTIVITY PODĽA PRIORITNÝCH OBLASTÍ 45
SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOPADOV 50

D-REALIZAČNÁ ČASŤ 53

AKČNÝ PLÁN OBCE 54
ADMINISTRATÍVNE, ORGANIZAČNÉ A INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE PHSR 56
STRUČNÝ POPIS KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE 56
SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA 57

E-FINANČNÁ ČASŤ 58

INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN 59
MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA A FINANČNÝ RÁMEC 60
SYSTÉM HODNOTENIA A ZARAĎOVANIA PROJEKTOV DO FINANCOVANIA 66

ZÁVER 67

PRÍLOHY 68

ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PHSR 69
ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PHSR 70
AKČNÝ PLÁN NA DANÝ ROZPOČTOVÝ ROK S VÝHĽADOM NA 2 ROKY 71
ZOZNAM MÁP, TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FORMULÁROV 76

Úvod

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahlou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome milénií a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégií samospráv.
Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Stanča na roky 2022-2030“ (ďalej len „PHSR“) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskej a sociálnej situácie stanovuje strategické ciele a priority v záujme budúceho rozvoja obce. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania obce. Týmto programom sa uskutočňuje podpora rozvoja na lokálnej úrovni s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Ide o program cielených opatrení, navrhnutý pre stimulovanie rozvoja obce v strednodobom horizonte.
Cieľom tohto dokumentu je navrhnúť funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce so zreteľom na potreby jej obyvateľov. Tento dokument formuluje tak strategické ciele, ako aj konkrétne opatrenia a aktivity, realizáciou ktorých budú tieto ciele naplnené. PHSR nie je uzavretý dokument bez možnosti zmien. Práve naopak, je dokumentom živým, otvoreným, ktorý môže byť v prípade potreby kedykoľvek aktualizovaný, doplňovaný a upravovaný. Jeho význam a využitie spočíva predovšetkým v tom, že je spracovaný na základe prieskumu názorov a potrieb volených orgánov obce, jej obyvateľov, záujmových skupín, ako aj za spoluúčasti miestnych aktérov a odborníkov.

Ambíciou dokumentu je podať odpovede na tri základné a najdôležitejšie otázky:

1. Akí sme a kde sa nachádzame?
2. Kam sa chceme dostať?
3. Ako sa tam dostaneme?

Cieľom analytickej časti je identifikácia rozvojových faktorov a disparít obce (akí sme a kde sa nachádzame). Následne je v strategickej časti sformulovaná vízia, ktorá dáva odpoveď na druhú otázku (kam sa chceme dostať). Spôsob ako sa tam dostať je stanovený v stratégii rozvoja, ktorej úspešné naplnenie bude závislé od úspešnosti realizácie opatrení a aktivít, definovaných v programovej časti dokumentu.
Pri vypracovaní tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa zohľadnili priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých jeho obyvateľov. V záujme naplnenia dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, na zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ: Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.

Zámer spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Stanča na roky 2022-2030

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Stanča na roky 2022-2030
Forma spracovania	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Stanča na roky 2022-2030 (ďalej len „PHSR 2022-2030“) bude spracovaný podľa aktuálneho znenia zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Spracovanie dokumentu bude rešpektovať princíp partnerstva. Vykonané bude participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov obecného úradu, poslancov OcZ, širokej verejnosti a externých odborníkov. PHSR bude vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými tak v Národnej stratégii regionálneho rozvoja, ako aj v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja.
Riadenie procesu spracovania	Za riadenie procesu spracovania zodpovedá riadiaci tím zložený zo zástupcov obce a zhotoviteľa. **Členmi riadiaceho tímu sú**: **Za obec:** <u>Koordinátor riadiaceho tímu</u> Ján Hančin – starosta obce **Za zhotoviteľa:** <u>Člen riadiaceho tímu</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD. – externý odborník Riadiaci tím zodpovedá za: - celkovú koordináciu spracovania PHSR 2022-2030, - zostavenie Zámeru spracovania PHSR, - spracovanie analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia, - spracovanie východísk pre strategickú časť, - vypracovanie strategickej vízie, - vypracovanie sumárneho návrhu aktivít a projektov ako východisko pre Akčný plán, - stanovenie termínov realizácie aktivít, projektov (roky) a odhad ich financovania (výška a zdroje financovania), - spracovanie akčného plánu na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, - vytvorenie systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR, - spracovanie finančnej časti vo forme Finančného rámca pre realizáciu PHSR, - finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie.
Obdobie spracovania	Január - február 2022
Financovanie spracovania	Z rozpočtu obce.

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR (2022)												
Mesiac	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**
Úvod	X											
Analytická časť	X											
Strategická časť	X											
Programová časť	X											
Realizačná časť	X	X										
Finančná časť		X										
Záver		X										

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 3 (Ú8): Štruktúra dokumentu

Úvod

táto časť zahŕňa:

- stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR,
- stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov, týkajúcich sa vymedzeného územia,
- zámer spracovania PHSR.

Analytická časť

táto časť zahŕňa:

- kompletnú analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie,
- ex-post hodnotenie (realizácia existujúceho PHSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov k 31.12. príslušného roku),
- analýzu silných a slabých stránok územia,
- identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov),
- analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození),
- analýzu väzieb územia,
- SWOT analýzu (súhrnná tabuľka),
- analýzu možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja,
- identifikáciu východísk a možných riešení.

Strategická časť

táto časť zahŕňa:

- víziu územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Programová časť

táto časť zahŕňa:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Realizačná časť
táto časť zahŕňa:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky – vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Finančná časť
táto časť zahŕňa:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Záver
táto časť zahŕňa:

- informáciu o schválení a zverejnení PHSR.

Prílohy
táto časť zahŕňa:

- Príloha č. 1 – Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR,
- Príloha č. 2 – Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR (východiskové strategické a koncepčné dokumenty, súvisiaca legislatíva),
- Príloha č. 3 – Zoznam skratiek použitých v PHSR,
- Príloha č. 4 – Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky.

Analytická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Analytická časť PHSR obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie – analýzu aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Definuje vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce.

Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Stanča na roky 2022-2030 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	**Platnosť dokumentu**	**Úroveň dokumentu**	**Zdroj**
Povodňová dokumentácia obce	priebežne	lokálna	Obecný úrad Stanča
PHSR Košického samosprávneho kraja 2016-2022	2016-2022	regionálna	http://web.vucke.sk
Vstupná správa k vypracovaniu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2022-2030	2022-2030	regionálna	http://web.vucke.sk
Územný plán veľkého územného celku Košického kraja	priebežne	regionálna	http://web.vucke.sk
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030	do 2030	národná	www.mirri.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	od 2001	národná	www.mindop.sk
Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030	do 2030	národná	www.minv.sk
Partnerská dohoda 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Operačné programy 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Agenda 2030	do 2030	nadnárodná	www.mirri.gov.sk

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát		
Oblasť dát/téma	**Zdroj údajov**	**Webová stránka**
Obyvateľstvo	Obec Stanča Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021	www.obec.stanca.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.upsvar.sk www.scitanie.sk
Bývanie	Obec Stanča Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021	www.obec.stanca.sk www.scitanie.sk
Hospodárstvo	Obec Stanča Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Obchodný register Živnostenský register	www.obec.stanca.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.orsr.sk www.zrsr.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obec Stanča Centrum vedecko-technických informácií	www.obec.stanca.sk www.cvtisr.sk
Zdravotníctvo	Obec Stanča	www.obec.stanca.sk
Sociálna sféra	Obec Stanča Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny	www.obec.stanca.sk www.upsvar.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

A.I Analýza vnútorného prostredia

Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery

Obec Stanča leží v Košickom kraji, v okrese Trebišov. Jej katastrálne územie susedí s katastrálnymi územiami: Nižný Žipov, Úpor, Kožuchov, Zemplínsky Klečenov, Lastovce.

Geologická stavba územia nie je veľmi pestrá. V katastri obce sa nachádza neogén (sivé a pestré vápnité íly, piesky, štrky až zlepence a pod. Z hľadiska geomorfologického členenia patrí katastrálne územie obce do Alpsko-Himalájskej sústavy, podsústavy Panónska panva, provincie Východopanónska panva, subprovincie Veľká dunajská kotlina, oblasti Východoslovenská nížina a dvoch celkov: celku Východoslovenská pahorkatina, podcelku Podslanská pahorkatina s rovnomennou geomorfologickou jednotkou a celku Východoslovenská rovina, podcelku Trebišovská tabuľa s rovnomennou geomorfologickou jednotkou.

Hydrologicky patrí kataster obce do úmoria Čierneho mora a povodia Bodrogu. Sústavu vodných tokov v území tvorí predovšetkým potok Chlmec a Stančiansky potok, ktoré majú niekoľko ďalších menších prítokov. Potoky na území obce majú dažďovo-snehový režim odtoku, čo znamená, že najvyššiu vodnosť majú vo februári až apríli (s najvyššími prietokmi v marci) a najnižšiu v septembri.

Kataster obce patrí do teplej klimatickej oblasti, okrsku T5 (teplý, mierne suchý, s chladnou zimou). Územie nie je veľmi bohaté na vlahu, priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje v rozpätí cca 500-700 mm. V januári dosahuje úhrn zrážok menej ako 40 mm, v júli cca 80 mm.

Z pôdnych typov sa v katastri obce nachádzajú najmä hnedozeme pseudoglejové a pseudogleje, hnedozeme luvizemné a luvizeme, čiernice, černozeme a pseudogleje. Z hľadiska fytogeografického členenia patrí kataster obce do dubovej fytogeograficko-vegetačnej zóny, nížinnej podzóny, rovinnej oblasti, okresu Trebišovská tabuľa a podokresu trebišovský podokres. Zoogeografické členenie terestrického biocyklu zaraďuje kataster obce do provincie stepí, panónskeho úseku.

Kvalita životného prostredia

Ochrana prírody a krajiny

Z aspektu územnej ochrany prírody leží kataster obce Stanča v území s I. stupňom ochrany prírody a krajiny (ktorým je podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny územie celej Slovenskej republiky). Priamo v katastri obce sa nenachádzajú žiadne veľkoplošné ani maloplošné chránené územia ani prvky ochrany prírody s 2. alebo vyšším stupňom ochrany. Do katastra obce Stanča nezasahuje žiadne územie európskeho významu. Zasahuje tu však Chránené vtáčie územie Ondavská rovina.

Odpadové hospodárstvo

Systém zberu komunálnych odpadov je v obci nastavený podľa reálnych potrieb obyvateľov a zabezpečuje sa v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu je pomerne vysoká – pohybuje sa okolo hodnoty 60 %. Na zber zmesového komunálneho odpadu sa používajú KUKA nádoby alebo veľkoobjemové kontajnery (VOK). V obci je zavedený kalendárový systém zberu zmesového odpadu – všetky nádoby na zmesový odpad sa vyvážajú v pravidelných intervaloch.

Na triedený zber papiera, plastov, kovov, skla a kompozitných obalov sa používajú plastové vrecia. Objemný odpad, drobný stavebný odpad, elektroodpad a odpad s obsahom škodlivých látok sa vyváža 2x ročne (na jar a na jeseň). Na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu zabezpečila samospráva obce do každého rodinného domu domáci kompostovací zásobník. V záujme kvalitnejšieho a efektívnejšieho nakladania s odpadmi v obci by bolo vhodné vybudovať zberný dvor a malú kompostáreň (tzv. obecné kompostovisko).

Ochrana pred povodňami

Z hľadiska manažmentu povodí sa v katastri obce Stanča nenachádzajú žiadne problémové lokality s potenciálom záplav, ktoré by boli pri výdatnejších zrážkach alebo prívalových dažďoch pravidelne zaplavované. Vhodné je však v tejto súvislosti skvalitniť starostlivosť o hydromelioračný kanál, ktorý je na území obce vybudovaný.

Obyvateľstvo

Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Stanča za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období znížil o 32 (zo 422 v roku 2012 na 390 v roku 2021).

Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvateľov (k 31.12.)	422	420	418	409	417	415	408	406	408	390
Živonarodení	6	3	4	1	3	3	1	5	1	4
Zomrelí	4	7	4	8	2	5	5	5	7	6
Bilancia prirodzeného pohybu	2	-4	0	-7	1	-2	-4	0	-6	-2
Prisťahovaní	4	5	1	6	11	8	2	7	10	4
Vysťahovaní	8	3	3	8	4	8	5	9	2	6
Migračné saldo	-4	2	-2	-2	7	0	-3	-2	8	-2
Bilancia celkového pohybu	-2	-2	-2	-9	8	-2	-7	-2	2	-4
Hr.m. živorodenosti (‰)	14,2	7,1	9,6	2,4	7,2	7,2	2,5	12,3	2,5	10,3
Hr.m. úmrtnosti (‰)	9,5	16,7	9,6	19,6	4,8	12,0	12,3	12,3	17,2	15,4
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	4,7	-9,5	0,0	-17,1	2,4	-4,8	-9,8	0,0	-14,7	-5,1
Hr.m. imigrácie (‰)	9,5	11,9	2,4	14,7	26,4	19,3	4,9	17,2	24,5	10,3
Hr.m. emigrácie (‰)	19,0	7,1	7,2	19,6	9,6	19,3	12,3	22,2	4,9	15,4
Hr.m. migračného salda (‰)	-9,5	4,8	-4,8	-4,9	16,8	0,0	-7,4	-4,9	19,6	-5,1
Hr.m. celkového prírastku (‰)	-4,7	-4,8	-4,8	-22,0	19,2	-4,8	-17,2	-4,9	4,9	-10,3

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Vývoj počtu obyvateľov obce Stanča za ostatných 10 rokov má klesajúci trend. V porovnaní s rokom 2012 bol počet obyvateľov obce na konci roku 2021 o 7,5 % nižší.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Stanča

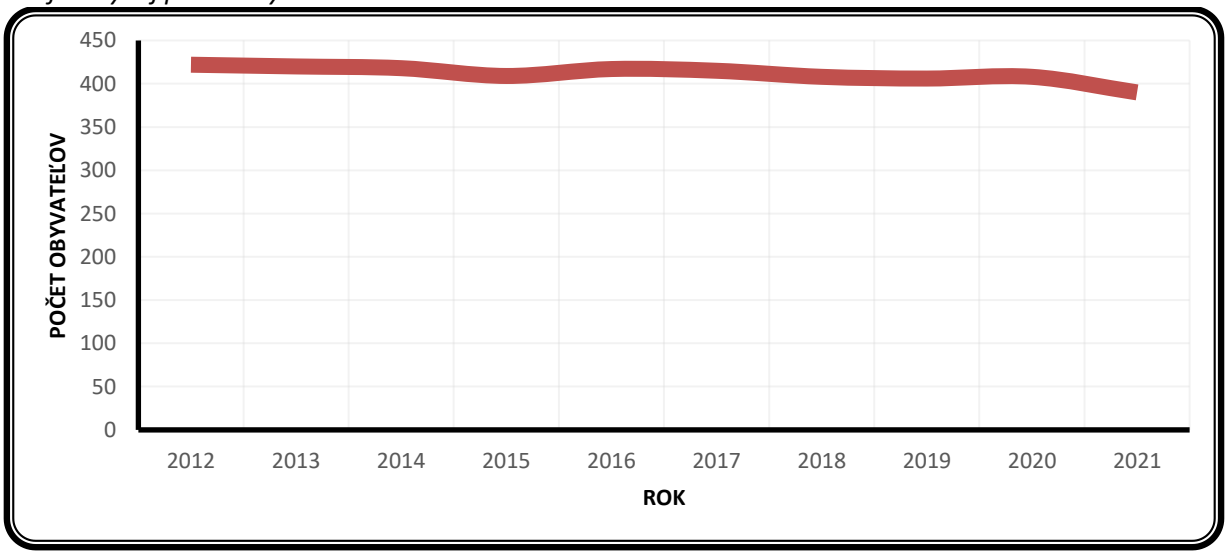

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne nevyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 2 – 14 ‰ (čo je však v obciach s takýmto počtom obyvateľov prirodzené). Počet narodených detí sa v obci medziročne pohyboval v rozmedzí 1 – 6. Priemerná hodnota ukazovateľa

hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola v Stanči len 7,5 ‰. Obec teda v tomto ukazovateli dosahuje nepriaznivé hodnoty. Pre porovnanie, v okrese Trebišov sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 11,0 ‰, v Košickom kraji rovnako cca 11,0 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 10,5 ‰.
Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, podobne ako u živonarodených, taktiež menej vyrovnaný priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v roku 2016 (2 osoby), najviac v roku 2015 (8 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 4,8 po 19,6 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Stanči 12,9 ‰. V obci teda môžeme pozorovať vyššiu mieru úmrtnosti akú má Slovenská republika (cca 11,0 ‰), Košický kraj (10,5 ‰) i okres Trebišov (cca 11,5 ‰).
Takéto hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Stanče. Obec bola počas väčšiny hodnoteného obdobia populačne stratová (6x), 2x bola bilancia vyrovnaná (2014 a 2019) a pozitívnu bilanciu prirodzeného pohybu zaznamenala len 2x. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -17,1 ‰ po 4,7 ‰. Z dôvodu takejto kombinácie natality s mortalitou bola reprodukcia obyvateľstva za posledných 10 rokov neefektívna. Celkovo možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v obci k úbytku obyvateľov.

Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2012-2021

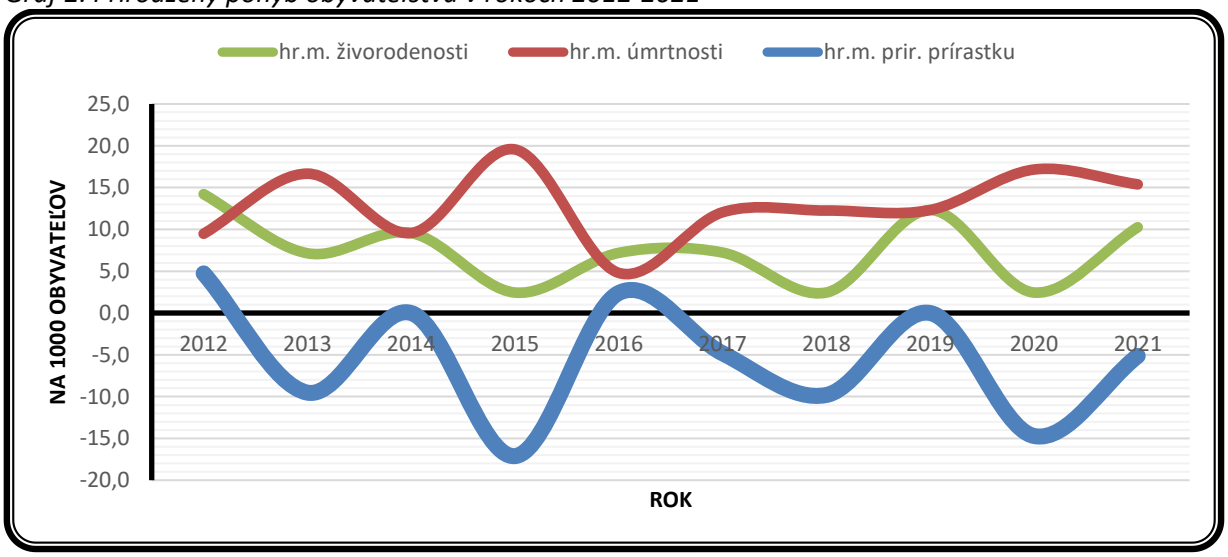

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Zatiaľ čo vývoj prirodzeného pohybu je v obci negatívny, vývoj z hľadiska migračného pohybu už takým nie je. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 14,1 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo 5,8 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala mierne nižšie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 13,6 ‰ (v priemere 5,6 vysťahovaných osôb ročne).
Výsledkom hore uvedených procesov bol mierne priaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -4 osôb v roku 2012 po +8 osôb v roku 2020. Kladné migračné saldo obec zaznamenala 3x, v roku 2017 bolo migračné saldo nulové a 6x bolo migračné saldo záporné. Keďže však migračné prírastky boli za celých 10 sledovaných rokov vyššie ako migračné úbytky, obec vykazuje pozitívnu bilanciu migračného salda. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je mierne priaznivý.

Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2012-2021

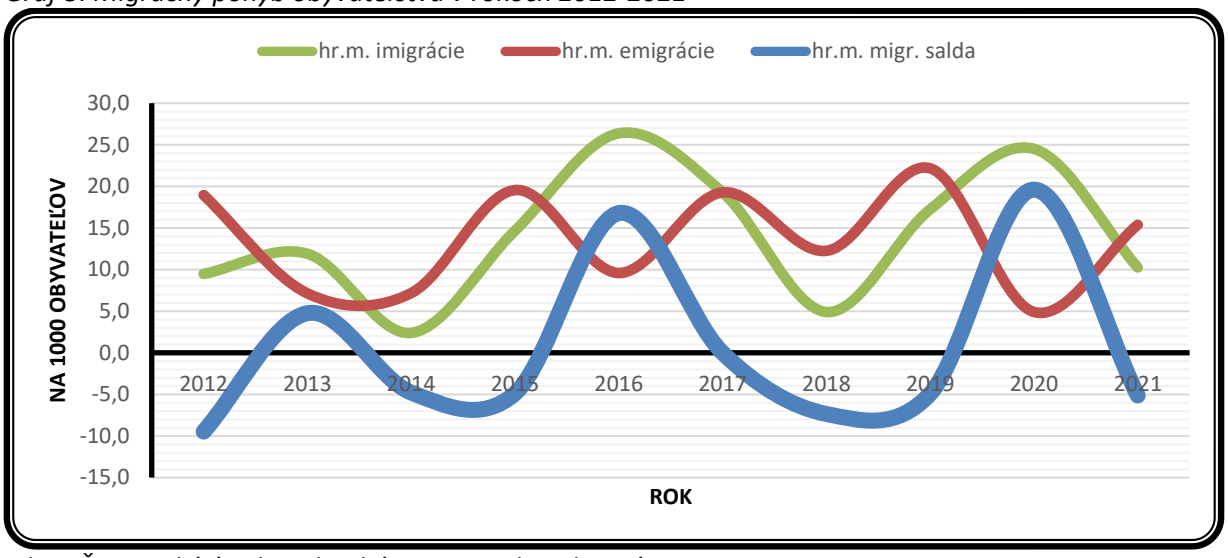

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas väčšiny hodnoteného obdobia záporné hodnoty (viac ľudí v týchto rokoch zomrelo ako sa ich narodilo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov poväčšine klesal. Naproti tomu, hrubá miera migračného salda dosiahla celkovo za hodnotené obdobie kladnú hodnotu, znamenajúcu migračný prírastok obyvateľstva (viac ľudí sa do obce za ostatných 10 rokov prisťahovalo ako sa z nej vysťahovalo).
Keďže však prirodzené úbytky boli ďaleko vyššie ako migračné prírastky, výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je celkový úbytok obyvateľov obce Stanča. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť negatívne (keďže počet obyvateľov zo strednodobého hľadiska klesá).

Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2012-2021

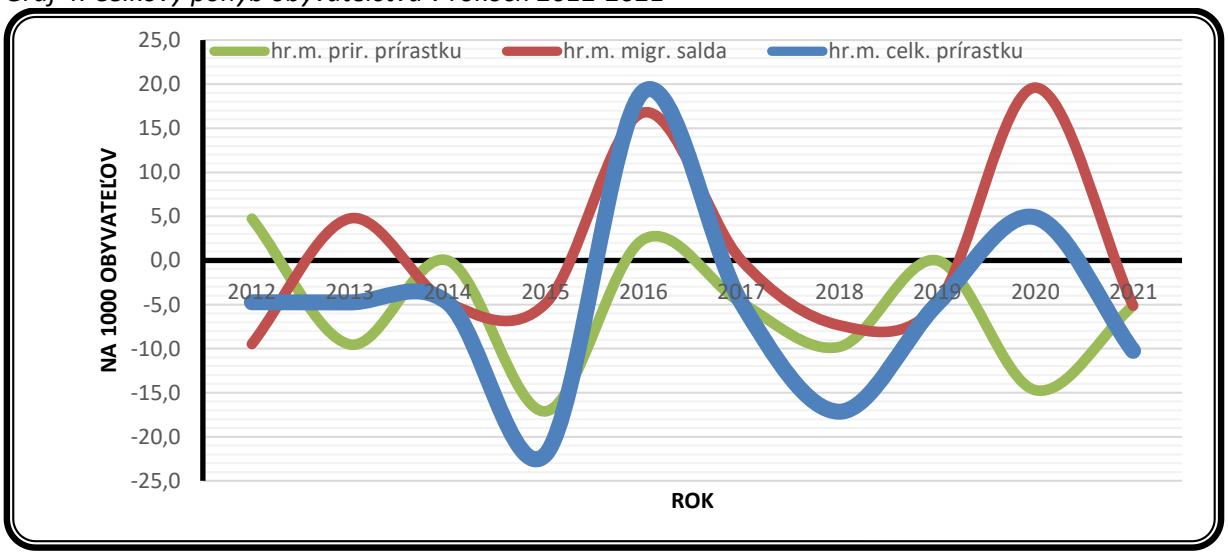

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

Veková pyramída obyvateľstva Stanče ukazuje, že v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza regresívny typ populácie, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) nedosahuje početnosť poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 70 k 146 k 31.12.2021). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Stanče majú vekové skupiny (podľa poradia) 30-34 ročných (34

obyvateľov), 45-49 ročných (32) a 65-69 ročných (31 obyvateľov). K 31.12.2021 tu spomedzi 390 obyvateľov žilo 70 detí do 14 rokov a 78 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 390 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 187 mužov a 203 žien.
V nadväznosti na typ vekovej pyramídy a typ populácie možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) klesať.

Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2021

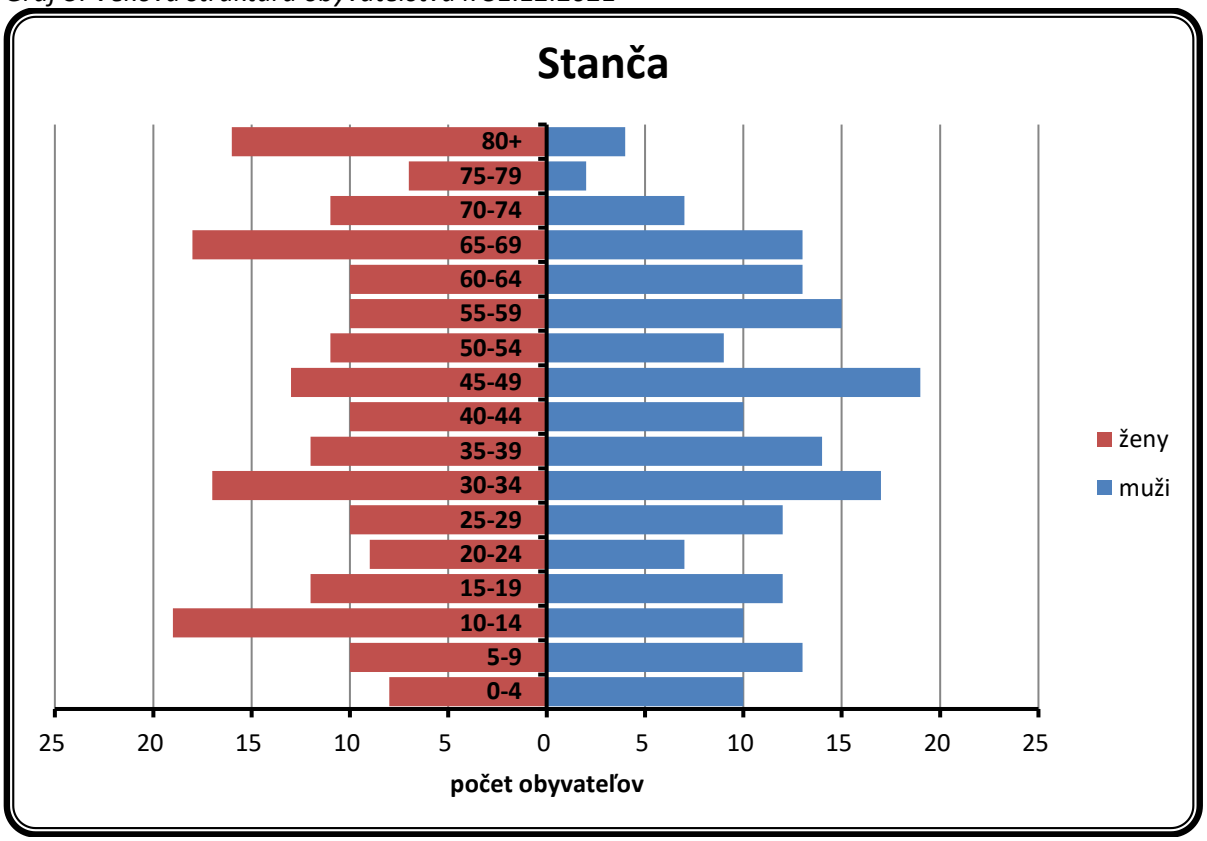

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, prevláda poproduktívna zložka (65+ r.) nad predproduktívnou zložkou (0-14 r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 62,1 %.

Tabuľka 4: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín

k 31.12.2021	Počet obyvateľov	Veková štruktúra obyvateľov					
		počet			podiel (%)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Stanča	390	70	242	78	17,9	62,1	20,0

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Národnostná a konfesionálna štruktúra

Národnostné zloženie obyvateľstva Stanče bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 takmer homogénne, keďže v ňom podľa jeho výsledkov výrazne dominovala slovenská národnosť s 95,7 % obyvateľov (382 z 399 osôb).

Tabuľka 5: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti

Národnosť	Počet obyvateľov	Podiel (%)
slovenská	382	95,7
česká	3	0,8
poľská	1	0,3
nezistená	13	3,3
SPOLU	**399**	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

V konfesionálnej štruktúre obyvateľstva v čase Sčítania 2021 tesne prevládalo gréckokatolícke vierovyznanie (40,1 %; 160 osôb) nad rímskokatolíckym vierovyznaním (39,8 %; 159 osôb). K žiadnemu náboženstvu sa nehlásilo 5,8 % obyvateľov obce (SODB 2021).

Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania

Konfesia	Počet obyvateľov	Podiel (%)
bez náboženského vyznania	23	5,8
Rímskokatolícka cirkev	159	39,8
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	2	0,5
Gréckokatolícka cirkev	160	40,1
Reformovaná kresťanská cirkev	2	0,5
Pravoslávna cirkev	20	5,0
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	17	4,3
Apoštolská cirkev	3	0,8
nezistené	13	3,3
SPOLU	**399**	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

Vzdelanostná štruktúra

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 (SODB 2021) malo v tom čase (k 1.1.2021) až 24 % obyvateľov obce ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie len základné vzdelanie (tzn. osoby vo veku 15 rokov a viac, ktoré neukončili žiadne vzdelanie + osoby s ukončeným základným vzdelaním). Stredoškolské vzdelanie bez maturity (max. výučný list) malo 21 % a stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie 29 % obyvateľov Stanče. Vysokoškolské vzdelanie malo v roku 2021 dvanásť percent obyvateľov obce.

Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania

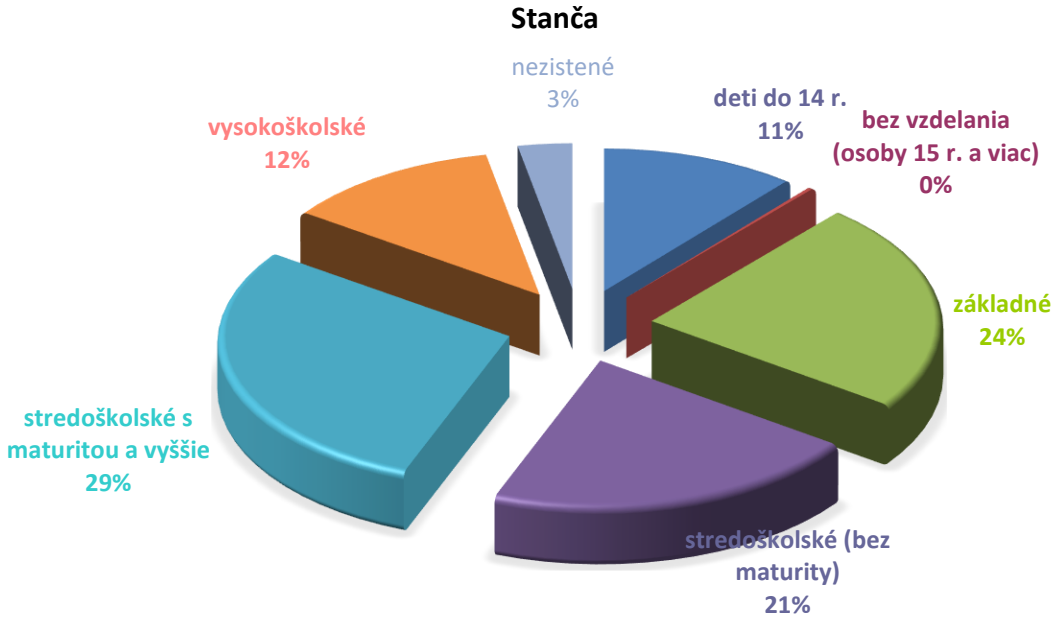

Zdroj: SODB 2021

Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Stanča za posledných 10 rokov pohyboval v rozmedzí 15 až 47. Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 7,6 % (2021) po 23,9 % (2012). Pre porovnanie, k 31.12.2021 bola miera nezamestnanosti v okrese Trebišov 14,1 %, v Košickom kraji bola na úrovni 10,9 % a v Slovenskej republike 7,4 %. V okolitých okresoch, s ktorými okres Trebišov susedí, bola nasledovná: Košice – okolie 11,9 %, Vranov nad Topľou 16,6 % a Michalovce 15,1 %.

Tabuľka 7: Vývoj nezamestnanosti v obci

k 31.12.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet UoZ	47	46	40	28	36	25	18	19	26	15
Miera nezamestnanosti* (%)	23,9	23,4	20,3	14,2	18,3	12,7	9,1	9,6	13,2	7,6

* Na výpočet miery nezamestnanosti bol použitý zatiaľ jediný dostupný údaj o ekonomicky aktívnom obyvateľstve v obci (dostupný v čase spracovania týchto údajov), ktorý pochádza zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011.

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

Na konci roku 2021 bolo v obci Stanča prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 15 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 6 mužov (40,0 %) a 9 žien (60,0 %). Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, rozloženie UoZ podľa jednotlivých vekových skupín je rovnomerné. V obci teda neexistuje žiadna veková skupina, ktorá by bola v porovnaní s inými výraznejšie marginalizovaná.

Tabuľka 8: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2021

do 19 r.		**20-29 r.**		**30-39 r.**		**40-49 r.**		**50-59 r.**		**nad 60 r.**		**UoZ spolu**	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	**počet**	**%**
1	6,7	4	26,7	3	20,0	3	20,0	3	20,0	1	6,7	**15**	**100**

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je v Stanči negatívnou skutočnosť, že z 15 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2021 bolo až 47 % UoZ (7 osôb) s najvyšším ukončeným vzdelaním základným alebo bez vzdelania.

Graf 7: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2021

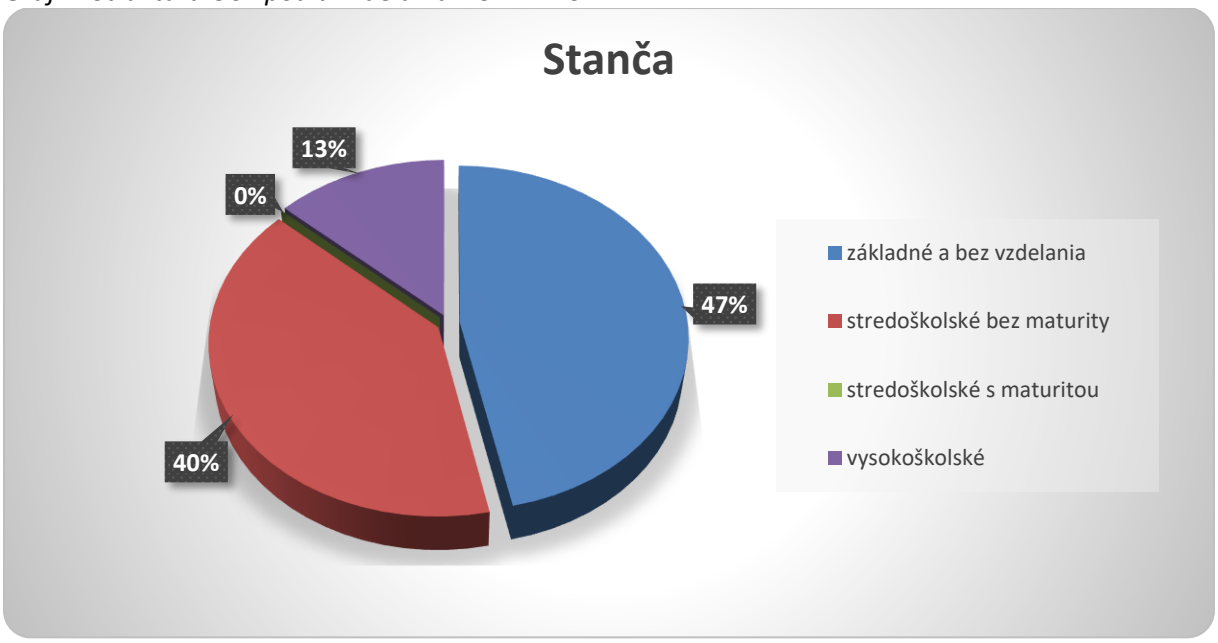

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo

nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomického a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.
V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v roku 2021 pohyboval na úrovni cca 35 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 18 % a podiel dlhodobo nezamestnaných až okolo úrovne 47 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Stanči bol k 31.12.2021 podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) 40 %, pričom celých 40 % (6 UoZ) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných viac ako 2 roky.

Graf 8: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2021

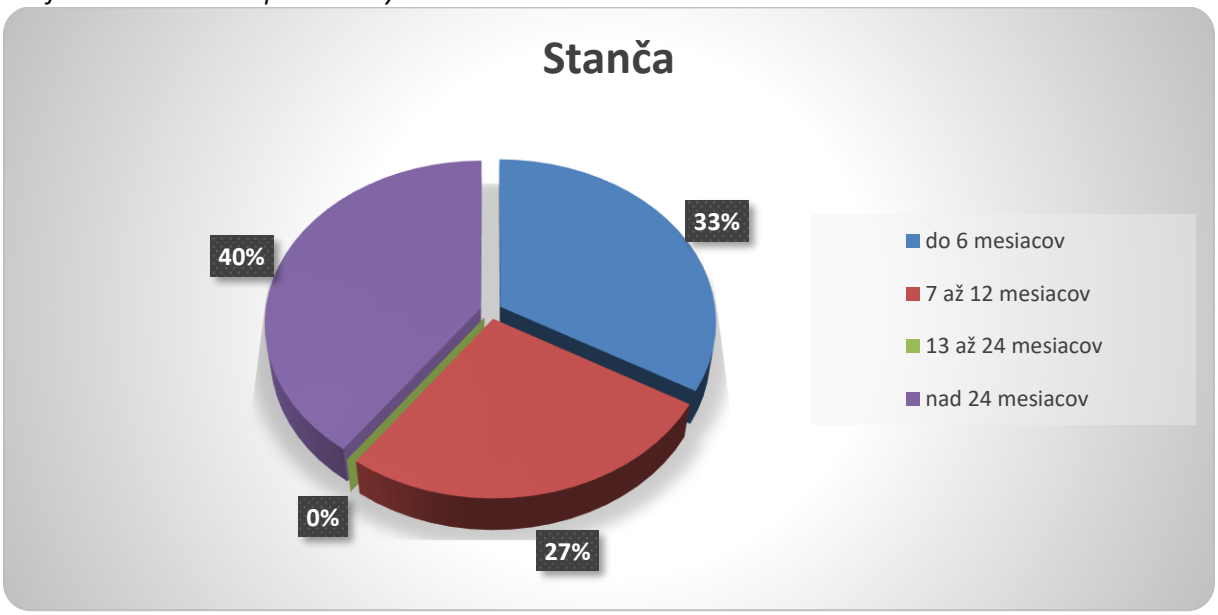

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) nám zatrieďuje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie bezprostredne pred tým, než bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Jednotlivé zamestnania sú v KZAM rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri KZAM sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.
Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa KZAM majú v Stanči pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (6 UoZ z 15; 40,0 %). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci sú tí UoZ, ktorí v poslednom zamestnaní vykonávali práce vyžadujúce si vedomosti na úrovni základnej školy (ako napr. jednoduché a rutinné práce vyžadujúce ručné nástroje a fyzickú silu – upratovanie, čistenie, kopanie jám, zametanie ulíc, stráženie majetku, ručné balenie, manipulácie s nákladmi, dokladanie tovaru, pomocné práce, likvidovanie odpadov a pod.).
Druhú najvýznamnejšiu skupinu tvoria osoby bez pracovného zaradenia (4 z 15 UoZ; 26,7 %). To sú najmä tie osoby, ktoré predtým nikde nepracovali (teda absolventi, ženy, ktoré boli hneď po skončení štúdia na materskej/rodičovskej dovolenke, dlhodobo nezamestnané osoby, ktoré si doteraz žiadne zamestnanie nenašli a pod.).

Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2021

Trieda KZAM	Počet UoZ	Podiel (%)
0 - Príslušníci ozbrojených síl	0	0,0
1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	0	0,0
2 - Špecialisti	0	0,0
3 - Technici a odborní pracovníci	0	0,0
4 - Administratívni pracovníci	1	6,7
5 - Pracovníci v službách a obchode	3	20,0
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	0	0,0
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	1	6,7
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	0	0,0
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	6	40,0
N/A - neurčené	4	26,7
Spolu	**15**	**100,0**

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Domový a bytový fond

Charakteristika bytového fondu v Stanči je na priemernej úrovni. V čase Sčítania 2021 (SODB 2021) sa v obci nachádzalo spolu 131 domov, v ktorých bol aj rovnaký počet bytov. V štruktúre domového fondu prevládali predovšetkým rodinné domy (129 domov; 98,5 %). Napojenie na verejný vodovod priamo v dome mala v tom čase zhruba polovica domov (66 domov; 50,4 %). Žiadnu vodovodnú prípojku nemalo 11 domov (8,4 %). Nakoľko v obci nie je vybudovaná verejná kanalizácia, pripojenie na verejnú kanalizačnú sieť nemal žiaden dom. Až 21 domov (16,0 %) bolo úplne bez kanalizácie (tzn. ani verejná kanalizácia, septik, žumpa, ani domová čistička). V obci sú zhruba v rovnakom pomere zastúpené aj stredne veľké aj veľmi veľké byty (3 až 5 obytných miestností). Väčšina domov v obci bola postavená počas socializmu. Negatívnym momentom z hľadiska domového fondu je skutočnosť, že v obci sa nachádzajú viaceré neobývané domy (ktoré týmto postupne chátrajú).

Tabuľka 10: Počet domov podľa typu domu

Typ domu	Počet domov	Podiel (%)
rodinný dom	129	98,5
bytový dom	0	0,0
polyfunkčná budova	0	0,0
ostatné budovy na bývanie	1	0,8
neskolaudovaný rodinný dom	0	0,0
núdzový objekt, neurčený na bývanie	0	0,0
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	0	0,0
ostatné	1	0,8
nezistený	0	0,0
SPOLU	**131**	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 11: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky

	v dome - z verejnej siete	v dome - vlastná	mimo domu - z verejnej siete	mimo domu - vlastná	bez prípojky	nezistený	**Spolu**
Počet domov	66	52	0	1	11	1	**131**
Podiel (%)	50,4	39,7	0,0	0,8	8,4	0,8	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému

	septik, žumpa	prípojka na kanalizačnú sieť	domáca čistička odpadových vôd	bez kanalizácie	nezistený	**Spolu**
Počet domov	109	0	0	21	1	**131**
Podiel (%)	83,2	0,0	0,0	16,0	0,8	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 13: Byty podľa obytných miestností

	1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 a viac obytných miestností	nezistené	**Spolu**
Počet bytov	3	20	35	37	35	1	**131**
Podiel (%)	2,3	15,3	26,7	28,2	26,7	0,8	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 14: Domy podľa obdobia výstavby

	pred r. 1919	1919-1945	1946-1960	1961-1980	1981-2000	2001-2010	2011-2015	2016 a neskôr	nezistené	**Spolu**
Počet domov	12	23	27	54	12	0	2	0	1	**131**
Podiel (%)	9,2	17,6	20,6	41,2	9,2	0,0	1,5	0,0	0,8	**100,0**

Zdroj: SODB 2021

Dopravná infraštruktúra

Z aspektu pripojenia obce na medzinárodné a rýchlostné cestné a železničné komunikácie je poloha Stanče nevýhodná. Najvýznamnejšia cestná komunikácia SR (diaľnica D1), ako aj významný železničný uzol, sa nachádzajú až v Košiciach. Najbližšie letisko medzinárodného významu sa nachádza rovnako v Košiciach.

Katastrom obce Stanča prechádza lokálna železničná trať spájajúca Trebišov (a okolitý región) s Michaľanmi, kde sa táto trať napája na hlavnú železničnú trať vedúcu medzi Košicami a Ukrajinou. Priamo v obci Stanča je zriadená aj železničná zastávka.

Okrajom intravilánu obce prechádza cesta II. triedy č. 552, ktorá prepája mesto Košice s Veľkými Kapušanmi. Samotná obec Stanča leží na dvoch cestách III. triedy – č. 3672 (cesta prebiehajúca stredom obce a pripájajúca Stanču na spomínanú cestu II. triedy č. 552) a č. 3671 (pripojenie zo stredu obce k železničnej stanici). Na tieto cesty III. triedy sa napájajú miestne komunikácie.

Chodníky sú v obci vybudované pozdĺž takmer celých hlavných komunikácií (cesta III/3672 a III/3671), a to po oboch stranách.

Technická infraštruktúra

Obec nemá úplne dobudovanú technickú infraštruktúru. Vybudovaný je verejný vodovod (ktorého vlastníkom aj prevádzkovateľom je obec), avšak nie je tu vybudovaná kanalizácia ani ČOV. Nakoľko z finančného hľadiska ide v prípade budovania kanalizácie a ČOV o extrémne náročný projekt, jeho realizácia nie je možná z vlastných prostriedkov obce, možná je výlučne s využitím externých zdrojov (o ktoré sa obec uchádza).

Obec je plynofikovaná, všetky časti obce sú plne elektrifikované. V Stanči funguje verejné osvetlenie, ktoré bolo z dôvodu vyššej energetickej účinnosti (a úspornosti) zrekonštruované a zavedené bolo LED osvetlenie. Obecný rozhlas je funkčný, žiadala by sa však rekonštrukcia jeho technologického vybavenia. V Stanči je dostupný mobilný signál aj internetové pripojenie.

Tabuľka 15: Vybavenie technickou infraštruktúrou

Technická infraštruktúra	
vodovod	**áno**
kanalizácia	nie
ČOV	nie
plyn	**áno**
elektrina, verejné osvetlenie	**áno**
obecný rozhlas	**áno**
mobilný operátor	**áno**
internet	**áno**

Zdroj: Obecný úrad

Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby

Nakoľko sa v obci žiadne zdravotnícke zariadenie nenachádza, za základnou zdravotnou starostlivosťou musia obyvatelia obce dochádzať. V rámci ambulancií, pre ktoré sa zriaďujú zdravotnícke obvody, majú obyvatelia Stanče priradenú ambulanciu praktického lekára pre dospelých a stomatologickú ambulanciu v Nižnom Žipove, ambulanciu praktického lekára pre deti a dorast v Michaľanoch a ambulanciu ženského lekára v Trebišove. Ostatné (špecializované) zdravotnícke ambulancie sa nachádzajú najbližšie v Trebišove a Košiciach.

Najbližšia stanica Hasičského a záchranného zboru (profesionálnych hasičov) sídli v Trebišove, rovnako tak najbližšia stanica rýchlej zdravotníckej pomoci. V Stanči nefunguje žiadny Dobrovoľný hasičský

zbor. Nenachádza sa tu pošta ani bankomat. Najbližšie pobočky banky a zdravotnej poisťovne sa nachádzajú v Trebišove.

Tabuľka 16: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2022)

Praktický lekár pre dospelých	nie	Zariadenie sociálnych služieb	nie
Praktický lekár pre deti a dorast	nie	Pošta	nie
Stomatologická ambulancia	nie	**Predajňa zmiešaného tovaru**	**áno**
Gynekologická ambulancia	nie	Bankomat	nie
Lekáreň	nie	Stanica Hasičského a záchr. zboru	nie
Záchranná zdravotná služba	nie	Dobrovoľný hasičský zbor obce	nie

Zdroj: Obecný úrad

Z hľadiska poskytovania sociálnych služieb (na základe zákona o sociálnych službách) možno konštatovať, že obec Stanča zabezpečuje svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- **posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu:** povinná činnosť, ktorú obec v prípade potreby zabezpečuje na základe zákona o sociálnych službách;
- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom.

V obci nepôsobia žiadni verejní ani neverejní poskytovatelia sociálnych služieb. Okrem vyššie uvedených služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, zabezpečuje obec Stanča pre svojich obyvateľov na úseku sociálnych vecí a v záujme podpory komunitného rozvoja aj iné služby, podporu, pomoc a aktivity (na základe iných zákonov alebo všeobecne záväzných nariadení obce):

- **donáška obedov seniorom a ŤZP osobám:** pomoc osobám, ktoré si nevedia zabezpečiť obed vlastnou cestou; Ide o službu spojenú s prípravou, výdajom a rozvozom stravy do domácností, ktorú obec na požiadanie zabezpečuje imobilným osobám alebo osobám so zníženou schopnosťou pohybu; v roku 2022 poskytuje obec donášku obedov 5 osobám;
- **menšie obecné služby:** služba poskytovaná v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorej je udržiavať u miestnych dlhodobo nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky; v obci túto službu využíva priemerne cca 5 dlhodobo nezamestnaných osôb;
- **iné opatrenia aktívnej politiky trhu práce** (napr. podľa § 50 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti)**:** služby poskytované v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorých je udržiavať, resp. rozvíjať u nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky;
- **návšteva jubilantov, rôzne posedenia s dôchodcami:** aktivita samosprávy pre seniorov v záujme podpory ich integrácie a aktívnej účasti na živote obce.

Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport

V Stanči sa nachádza Cirkevná základná škola s materskou školou sv. Michala Archanjela. Jej zriaďovateľom je Gréckokatolícka eparchia Košice. Materskú školu v šk. roku 2021/2022 navštevuje 25 detí, základnú školu (ktorá je zriadená pre 1.-4. ročník) navštevuje 41 žiakov. Popri ZŠ s MŠ je zriadená aj školská jedáleň a v popoludňajších hodinách majú žiaci školy možnosť venovať sa rôznym výchovno-vzdelávacím aktivitám v rámci školského klubu detí. Žiaci 5.-9. ročníka, plniaci si povinnú školskú dochádzku, navštevujú najmä základnú školu v Trebišove, s ktorým má obec Stanča zriadený spoločný školský obvod. Najbližšia stredná škola, ktorú môžu študenti zo Stanče navštevovať, sa nachádza v Trebišove.

Z hľadiska infraštruktúry kultúrnych zariadení má obec vybudovaný kultúrny dom, ktorého priestory sú zrekonštruované a ktorý slúži na organizáciu rôznych podujatí (napr. svadby, kary, hostiny a pod.). Obecná knižnica v obci zriadená nie je. Z hľadiska fungovania rôznych kultúrno-spoločenských telies

možno konštatovať, že v obci nepôsobí žiadna folklórna skupina ani ochotnícke divadelné teleso, v rámci ktorého by mohli miestni obyvatelia pôsobiť.
Pre potreby športového vyžitia obyvateľov je v obci prístupných viacero športovísk a športovo-rekreačných zariadení. Obec má vybudované prírodné futbalové ihrisko, ako aj multifunkčné ihrisko s umelým povrchom na realizáciu viacerých športov. Okrem toho je v obci vybudované aj detské ihrisko, ktoré poskytuje možnosť realizácie voľnočasových aktivít pre najmenších obyvateľov.

Tabuľka 17: Infraštruktúra kultúry a športu

Kultúrny dom	**áno**	Telocvičňa	nie
Kino	nie	**Športové ihrisko prírodné**	**áno**
Knižnica	nie	**Športové ihrisko umelé**	**áno**
Ochotnícky divadelný súbor	nie	**Detské ihrisko**	**áno**
Folklórny súbor	nie	Športový klub	nie

Zdroj: Obecný úrad

Kultúrno-spoločenský život v obci nie je veľmi bohatý (čo je však – vzhľadom na veľkosť obce – prirodzené). Počas roka sa tu koná niekoľko rôznych podujatí, organizovaných pre niektoré špecifické skupiny obyvateľstva, ako aj pre širokú verejnosť (napr. podujatie pri príležitosti úcty k starším, Dňa otcov, Dňa matiek, Medzinárodného dňa detí a pod.).
Podobne ako je tomu v iných obciach, aj v Stanči má významné postavenie v živote obce cirkev, ktorá mala odjakživa významný vplyv na náboženské, kultúrne a spoločenské dianie. V obci je zriadená gréckokatolícka farnosť, nachádza sa tu gréckokatolícky chrám sv. Michala Archanjela z roku 1798. Okrem toho sa tu nachádza aj novší rímskokatolícky kostol sv. Košických mučeníkov z roku 1997 (obec je filiálkou rímskokatolíckej farnosti z Nižného Žipova).

Administratívno-správne služby

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva. Dostupnosť (blízkosť; nízka náročnosť na dochádzku za danými službami, či už z hľadiska vzdialenosti alebo času) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Tabuľka 18: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

Inštitúcia	Miesto poskytovania služieb
Matričný úrad	Trebišov
Pracovisko daňového úradu	Trebišov
Pracovisko Obvodného oddelenia policajného zboru	Trebišov
Okresný súd	Trebišov
Okresný úrad	Trebišov
Pobočka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Trebišov

Zdroj: vlastné spracovanie

Bezpečnosť v obci

V intraviláne obce nie je zavedený monitorovací kamerový systém. Z hľadiska prevencie kriminality, prípadného protispoločenského správania a v záujme spoľahlivejšieho zisťovania príp. porušení zákona by bolo vhodné existujúci kamerový systém v obci vybudovať monitorovací systém na monitoring verejných priestranstiev, príp. aj potenciálne problémových úsekov z hľadiska cestnej premávky (napr. prechody pre chodcov a pod.).

Hospodárske pomery

Polohová atraktivita územia

V Slovenskej republike sa v plnej miere uplatňuje západo-východný gradient rozvoja, ktorý je odzrkadlením západo-východného gradientu rozvoja v Európe (v súvislosti s ekonomickou výkonnosťou krajín sa v Európe spomína taktiež severo-južný gradient rozvoja). Na Slovensku sa daná skutočnosť prejavuje tým spôsobom, že najvyspelejšie regióny sa nachádzajú v jeho západnej a najzaostalejšie v jeho východnej časti, pričom úroveň rozvoja smerom od západu na východ postupne klesá[2] (najmä čo sa týka ukazovateľov ako tvorba HDP, miera nezamestnanosti, ekonomická aktivita obyvateľstva, príjmy obyvateľstva, tvorba nových pracovných miest, ale aj infraštruktúrne vybavenie regiónov, kvalita domového a bytového fondu a pod). Makropolohová atraktivita obce Stanča, ležiacej na východnom Slovensku, mimo hlavných cestných a železničných ťahov, je teda z aspektu jej potenciálu pre pritiahnutie investícií do priemyselnej výroby veľmi nízka (možno povedať, že takmer nulová).

Mezopoloha obce vo vzťahu k regionálnym ekonomickým centrám a vo vzťahu k dopravnej infraštruktúre nadregionálneho významu je taktiež nevýhodná. Výrazné ekonomické centrum najbližšie k Stanči predstavuje mesto Košice, ktoré ešte môže tvoriť rádius dennej dochádzky do zamestnania zo Stanče. Menšie ekonomické centrum predstavuje mesto Trebišov.

Ak rozdelíme ekonomické činnosti na poľnohospodárstvo, priemysel a služby, tak najväčší potenciál pre pritiahnutie prípadných investícií má obec z dôvodu svojej polohy najmä do poľnohospodárskej výroby. Priemyselná výroba nemá takmer žiadny potenciál, obec rovnako nemá vhodnú polohu na rozvoj služieb. Z tohto dôvodu je na mieste predpoklad, že obyvateľom bude obec aj naďalej poskytovať najmä obytnú funkciu.

Poľnohospodárstvo a priemysel

V štruktúre poľnohospodárskej pôdy v katastri obce výrazne prevláda orná pôda (429,4 ha) nad trvalými trávnymi porastmi (37,1 ha). V poľnohospodárskej výrobe má teda vzhľadom k rozsiahlejším plochám ornej pôdy, ako aj k vhodným agro-klimatickým podmienkam, veľmi priaznivé podmienky najmä rastlinná poľnohospodárska výroba.

Z hľadiska priemyselnej výroby sa v Stanči žiadne priemyselné prevádzky nenachádzajú.

Tabuľka 19: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2020; v ha)

Poľnohospodárska pôda						
orná pôda	chmeľnice	vinice	záhrady	ovocné sady	TTP	spolu
429,4	0,0	0,1	18,1	0,0	37,1	484,7
Nepoľnohospodárska pôda						
lesné pozemky	vodné plochy	zastavané plochy a nádvoria	ostatné plochy			Spolu
0,0	5,3	39,3	20,5			65,1
Celková výmera územia						**549,8**

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

[2] Presnejšie, v súvislosti s úrovňou rozvoja jednotlivých slovenských regiónov sa v odbornej literatúre spomína rozdelenie Slovenska na bohatý (severo) západ a chudobný (juho) východ, pričom región Zemplína patrí práve do tej chudobnejšej časti.

Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na realizácii ktorého sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú napr. poľnohospodárstvo (v ostatnom období najmä ekologické poľnohospodárstvo a agroturistika), priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Obec Stanča leží relatívne ďaleko od atraktívnych prírodných turistických regiónov, ktorými sú najmä národné parky, chránené krajinné oblasti, vodné nádrže a pod. Obec teda z hľadiska pritiahnutia turistov nemá veľmi výhodnú polohu, keďže významné oblasti cestovného ruchu v okolí sú od obce značne vzdialené (resp. – inak povedané – ak chce turista takéto územia navštíviť, v ponuke ubytovania konkurujú Stanči iné obce, ktoré majú pre návštevu území lepšiu východiskovú polohu).

Pomerne vzdialené od obce sú aj pamiatky, ktoré v rámci návštevnosti majú najvyššiu prestíž a význam – kultúrne a prírodné pamiatky, zapísané na Zoznamoch svetového dedičstva UNESCO. Z kultúrnych pamiatok UNESCO sa najbližšie k Stanči nachádzajú najmä drevené kostolíky na severovýchodnom Slovensku a súbor pamiatok UNESCO na Spiši. Aj tieto sú však od obce vzdialené.

Hoci turisticky najvýznamnejšie a najviac navštevované lokality cestovného ruchu v rámci Slovenska sú od obce Stanča značne vzdialené, v blízkej oblasti Tokaja sa z pohľadu lokalizačných predpokladov rozvoja CR nachádza viacero turisticky zaujímavých lokalít, spojených najmä s pestovaním viniča a vinárstvom.

Medzi lokalizačné predpoklady CR patria aj kultúrno-spoločenské a športové podujatia, ktoré taktiež prispievajú k atraktivite okolitého regiónu a významne zvyšujú jeho návštevnosť. Počas roka sa takýchto podujatí koná v okolitom regióne viacero (tieto sú však situované najmä do oblasti Tokaja a Košíc). Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu (prírodné aj umelo vytvorené) sú teda v okolitom regióne na priemernej úrovni.

Lokalizačné predpoklady rozvoja CR priamo v katastri obce Stanča sú zatiaľ na slabej úrovni. V obci nie je žiadna ponuka ubytovacích a stravovacích služieb pre turistov, veľmi obmedzená je aj ponuka možností trávenia voľného času. V nadväznosti na všetky vyššie uvedené skutočnosti možno skonštatovať, že cestovný ruch v obci Stanča s najvyššou pravdepodobnosťou v blízkej budúcnosti nebude odvetvím, ktoré by pre jej obyvateľov zabezpečovalo dostatok príjmov.

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Predchádzajúci *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja* mala obec Stanča spracovaný ešte okolo roku 2000 (v neskoršom období už obec PHSR spracovaný nemala). Nakoľko tento PHSR bol vypracovaný už veľmi dávno a v značne odlišnej štruktúre, ako nariaďuje zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, nie je možné vykonať ex-post hodnotenie tohto PHSR.

Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií

Cieľom Ex – ante hodnotenia stavu projektovej pripravenosti investícií je analyzovať súčasný stav pripravenosti investičných zámerov a možnosti ich financovania z rôznych zdrojov. V nasledujúcom formulári sú uvedené len tie investičné zámery, na ktoré má obec v čase vypracovania tohto PHSR (zima 2022) už spracovanú príslušnú dokumentáciu (resp. už má podanú žiadosť o NFP a čaká na vyhodnotenie). Súhrn všetkých investičných aj neinvestičných zámerov obce na nasledujúce obdobie je uvedený v ďalšej časti dokumentu (pozri najmä formuláre P1, P2 a F2).

Formulár 4 (A7): Ex - ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií

Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu vypracovania nového PHSR (pipe_line)																		
v tis. EUR																		
por. č.	Politika – oblasť*	Názov investície	Klasifikácia stavby - triedy	Rok začatia-plán	Technická príprava mesiac/ rok	Cena podľa stavebného zámeru		Navrhovaný objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov								
				Rok dokončenia-plán	**ÚR:** **SP:** **PD:**	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov celkom	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet samosprávneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkr. zdroje	Iné zdroje
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	H	Splašková kanalizácia v obci Stanča	2223 – Miestne kanalizácie	2023-2027	-	1200,0	1200,0	2023 - 2027	1200,0	1200,0									
2	H	Modernizácia obecného rozhlasu	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	2022-2023	-	10,0	-	2022 - 2023	10,0	10,0									

3	S	Výstavba amfiteátra	-	2025	-	30,0	30,0	2025	30,0	30,0								
4	S	Vybudovanie liečivej oázy	-	2023	-	-	15,0	2023	15,0	15,0								

* H – Hospodárska, S – Sociálna, E – Environmentálna politika
Zdroj: MDVRR 2015, obecný úrad

A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu rozvoja predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť. V makroregionálnej mierke je dôležitým činiteľom rozvoja obce európsky rozvojový koncept „Red octopus“, ktorý stanovuje hlavné rozvojové centrá Európy. Ide o tzv. „červenú chobotnicu“ (pomenovanie podľa tvaru tejto rozvojovej siete), ktorá spája najrozvinutejšie európske sídelné a aglomeračné centrá a centrá, ktoré majú najväčší potenciál ďalšieho rozvoja. Jedno z ramien „červenej chobotnice“ prechádza aj Slovenskom, avšak len jeho juhozápadnou časťou. Obec Stanča je teda od tohto ramena značne vzdialená.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá osídlenia pre Stanča predstavujú mestá Trebišov (2a. skupina centier osídlenia) a Sečovce (4. skupina centier osídlenia).

Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu,
- rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
- rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Z pohľadu rozvoja územia Slovenska najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice (o. i.) severoslovenským dopravným koridorom cez Žilinu, Poprad a Prešov. Stanča teda leží pomerne ďaleko tejto osi a z tohto dôvodu nemožno očakávať nejaký priaznivý rozvojový impulz pre obec z vonkajšieho prostredia prostredníctvom súkromných investorov (ktorí by vytvorili nové pracovné miesta v obci alebo v jej blízkosti).

Veľmi dôležitým aspektom v analýze vonkajšieho prostredia je aj stratégia štrukturálnej politiky Európskej únie a jej priemet do slovenských pomerov. Počas programovacieho obdobia EÚ 2000-2006 (čo pre Slovensko znamenalo roky 2004-2006) používala Európska únia stratégiu regionálnej politiky založenú na rovnomernom prístupe samospráv k štrukturálnym fondom (tzv. „pokropením regiónov investíciami“, kde každá samospráva mala rovnaký prístup k týmto fondom). Od programovacieho obdobia 2007 - 2013 sa však už stratégia regionálnej politiky EÚ zmenila, keďže táto sa už nezamerala na znižovanie regionálnych disparít formou podpory zaostalých regiónov, ale na základe skúseností z regionálneho rozvoja zo západoeurópskych krajín, rozhodla sa posilňovať predovšetkým vytýčené póly rastu, ktoré sú najviac konkurencieschopné a majú najväčší potenciál rozvoja (týmto opatrením

sa taktiež sledovalo posilnenie vonkajšej konkurencieschopnosti EÚ ako celku voči ostatným aktérom vo svetovom hospodárstve). Jednotlivými krajinami vytýčené póly rastu mali byť nositeľmi rozvoja v jednotlivých regiónoch a postupom času by sa rozvoj z týchto pólov rastu mal šíriť do ich bezprostredného okolia (teda do zaostalejších oblastí v ich okolí). Na Slovensku tak boli od programovacieho obdobia 2007-2013 na základe Koncepcie územného rozvoja Slovenska stanovené inovačné a kohézne póly rastu (niektoré mestá a obce v ich bezprostrednom zázemí), pričom najväčšia časť podpory zo štrukturálnych fondov smeruje práve do nich.
Jednu z foriem pomoci pre okres Trebišov predstavuje vládna podpora najmenej rozvinutých okresov (medzi ktoré okres Trebišov patrí). V rámci tejto podpory si najprv okres definuje svoje priority a stratégiu (v tzv. Akčnom pláne), ktorá by mala napomôcť (najmä) ekonomicky ho pozdvihnúť a následne sa po schválení vládou začínajú rozbiehať rôzne rozvojové aktivity. Určitá forma pomoci pre obec Stanča by teda mohla prísť aj touto cestou.
Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre oblasť trebišovského okresu by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa realizujú čo najbližšie k tomuto regiónu (keď už nie priamo v ňom). Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava – Trnava – Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do oblasti Trebišova smerovala len úplne minimálna časť investičnej pomoci vlády. Z prostredia investičnej pomoci teda len ťažko očakávať priaznivé rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti. Spomínaná politika územnej podpory vo forme investičnej pomoci a množstvo ďalších faktorov (napr. faktor sídelnej hierarchie, faktor makropolohovej atraktivity, faktor veľkej dopravnej infraštruktúry, faktor historickej marginality, faktor depresnosti priľahlých prihraničných regiónov a pod.; Korec 2005) prispeli (a naďalej prispievajú) k veľmi nerovnovážnemu regionálnemu vývoju v rámci Slovenska, keď sa medzi jednotlivými jeho regiónmi vytvorili pomerne výrazné regionálne disparity. Vytvorila sa tak významná priestorová polarizácia spoločnosti s existenciou centier na strane jednej a periférií (vnútorných aj prihraničných perifémych regiónov) na strane druhej. V takomto perifémom regióne (z pohľadu celého Slovenska) leží aj obec Stanča.

Členstvo obce v organizáciách

Obec Stanča je členom 5 združení, ktoré vznikli za rôznym účelom, majú rôzne ciele a prostredníctvom ktorých sa obec snaží uplatňovať a presadzovať svoje záujmy:

- „*Združenie miest a obcí Slovenska*“ (ZMOS) – organizácia zastupujúca záujmy samospráv na celoslovenskej úrovni;
- „*Združenie miest a obcí regiónu Južného Zemplína*“ – organizácia zastupujúca záujmy samospráv na regionálnej úrovni;
- „*Združenie obcí BOCOV II*“ – záujmové združenie obcí, založené za účelom zlepšenia služieb v oblasti životného prostredia, spočívajúceho vo vyvíjaní činností smerujúcich k výstavbe kanalizácie a čističky odpadových vôd. Obec Egreš je jednou zo 6 zakladajúcich obcí tohto združenia (spolu s obcami Zemplínska Nová Ves, Stanča, Čeľovce, Plechotice a Nižný Žipov);
- Miestna akčná skupina „*MAS Roňava*“ – verejno-súkromné partnerstvo rôznych organizácií (obcí, podnikov, podnikateľov, občianskych združení, neziskových organizácií a pod.), vytvorené za účelom zlepšovania kvality života v území združenia (územie obcí, ktoré sú členmi tohto združenia), posilnenia ekonomického prostredia, zhodnotenia kultúrneho a prírodného dedičstva a podpory trvalo udržateľného rozvoja;
- „*Mikroregión Roňava*“ – združenie obcí, presadzujúce záujmy členských obcí.

Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020 a v období 2021-2027

Jednou z možných ciest získavania finančných prostriedkov na realizáciu investičných akcií (okrem ďalších možných zdrojov, uvedených v časti „Indikatívny finančný plán“) sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplnkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom financií, bez ktorého by len ťažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové investičné projekty. V programovom období EÚ 2014 – 2020 čerpá Slovensko európske štrukturálne a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca. Nakoľko v čerpaní eurofondov platí pravidlo n+3, finančné prostriedky z programového obdobia 2014 – 2020 je možné čerpať do konca roku 2023.

V rámci Cieľa Európska územná spolupráca čerpá Slovensko financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

Programy cezhraničnej spolupráce

- SK – CZ 2014 – 2020,
- SK – AT 2014 – 2020,
- PL – SK 2014 – 2020,
- SK – HU 2014 – 2020,
- ENI HU – SK – RO – UA 2014 – 2020.

Programy nadnárodnej spolupráce

- Stredná Európa,
- ETC Dunaj.

Programy medziregionálnej spolupráce

- INTERREG,
- ESPON,
- INTERACT,
- URBACT.

V čase vzniku tohto PHSR (zima 2022) ešte nie je schválená Partnerská dohoda medzi Slovenskom a EÚ na nastávajúce programové obdobie 2021 – 2027, a teda ani Operačný program Slovensko. Nie je ešte definitívne známe aké konkrétne ciele a priority budú prostredníctvom EŠIF podporované (tieto skutočnosti sú aktuálne predmetom negociácií medzi SR a EÚ). Z tohto dôvodu nie je možné analyzovať možné zdroje podpory v rámci EŠIF v budúcom programovom období, ktoré by obec Stanča mohla využiť.

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Formulár 5 (A8): STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, emigrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štrukturálna politika Európskej únie	Zmena životného štýlu
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Legislatívne zmeny	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné hodnoty

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy. Tá bola vypracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

SWOT analýza

Formulár 6 (A10): SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
• vysoká úroveň vytriedenia komunálnych odpadov • žiadne problémové lokality z pohľadu záplav • mierne pozitívny vývoj migračného pohybu obyvateľstva • relatívne nízka miera nezamestnanosti • vybudované chodníky popri miestnych komunikáciách • dostupnosť železničného spojenia priamo v obci • dostupnosť MŠ a ZŠ 1.-4. priamo v obci • viaceré športoviská na realizáciu rôznych športov • intenzívne využívanie poľnohospodárskej pôdy v katastri obce • zrealizovaný projekt pozemkových úprav • viacero pripravených projektových dokumentácií na realizáciu investícií v obci	• dlhodobý trend poklesu počtu obyvateľov • negatívny vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva • nepriaznivá veková štruktúra obyvateľov • nepriaznivá štruktúra UoZ podľa vzdelania, doby evidencie a klasifikácie zamestnaní • existencia neobývaných domov v obci • nevybudovaná kanalizácia a ČOV • potreba dochádzať za základnou lekárskou starostlivosťou • slabšia dostupnosť základných služieb • slabšia ponuka kultúrno-spoločenských podujatí v obci počas roka • nevýhodná poloha obce vzhľadom na nadradenú dopravnú infraštruktúru (diaľnica, železnica) • slabá makropolohová atraktivita územia • málo rozvinutá miestna hospodárska základňa • nevýhodná poloha obce pomerne ďaleko od centier zamestnanosti (významnejších urbánnych centier) • veľmi slabé predpoklady rozvoja cestovného ruchu
Príležitosti	**Ohrozenia**
• dobudovanie základnej technickej infraštruktúry (kanalizácia, ČOV) • podpora miestnych podnikateľských subjektov • realizácia projektu pozemkových úprav • využitie európskych štrukturálnych a investičných fondov na realizáciu rozvojových aktivít • možnosti podpory nezamestnaných občanov v rámci AOTP (menšie obecné služby, regionálna zamestnanosť...)	• nedostatočné využitie možných zdrojov z EÚ • vysoká administratívna náročnosť pre získanie financií z EŠIF • neustále zvyšovanie administratívnej záťaže výkonu miestnej samosprávy bez kompenzácie z hľadiska paralelného zvyšovania zdrojov (finančných, personálnych)

Zdroj: vlastné spracovanie

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- vysoké environmentálne povedomie obyvateľstva
- využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov, aktivita obce pri realizácii rozvojových projektov
- rozvoj poľnohospodárskej výroby
- aktivita obce na poli zapájania sa do regionálnych kooperačných štruktúr
- dobrá pripravenosť obce na realizáciu investícií (pripravené projektové dokumentácie)
- zrealizovaný projekt pozemkových úprav.

Hlavné disparity rozvoja:

- emigrácia obyvateľstva – z obce emigruje predovšetkým mladé obyvateľstvo, a to najmä z dôvodu absencie ponuky pracovných miest
- nízky potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby – z dôvodu málo výhodnej polohy vo vzťahu k ekonomickým centrám a nadradenej dopravnej infraštruktúre má obec veľmi nízky lokalizačný potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby
- slabšia ponuka pracovných príležitostí priamo v obci (v porovnaní s väčšími mestami) – obec nedokáže vygenerovať dostatočný počet pracovných príležitostí pre všetko svoje obyvateľstvo
- nezamestnanosť obyvateľstva – obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov.

B-Strategická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj rôzne „nadradené“ stratégie, ktoré boli prijaté či už na nadnárodnej úrovni, na úrovni štátu alebo VÚC.
Na medzinárodnej úrovni je Slovenská republika viazaná najmä **Agendou 2030**. Ide o súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy. Izolované zásahy a opatrenia preto strácajú účinnosť pri ich riešení. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev. Táto Agenda 2030 bola prijatá najmä za účelom zabezpečenia udržateľného rozvoja vo svete. Obsahuje spolu 17 cieľov, ktorých plnenie je v záujme udržateľného rozvoja potrebné napĺňať.
Implementácia Agendy 2030 je na Slovensku inštitucionálne rozdelená medzi Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR. V konzultácii s odbornou verejnosťou bola Agenda 2030 na Slovensku premietnutá do užšieho súboru šiestich prioritných oblastí, ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a ktoré budú základom ďalšej strategickej a koncepčnej práce. Sú nimi:

- *Vzdelanie pre dôstojný život,*
- *Smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,*
- *Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,*
- *Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,*
- *Právny štát, demokracia a bezpečnosť,*
- *Dobré zdravie.*

Vyššie uvedené prioritné oblasti sa premietajú aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska.
Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Stanča na roky 2022-2030 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Strategická vízia a strategický cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzerať. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Stanča:

Obec Stanča je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickej vízie bude potrebné naplniť strategický cieľ rozvoja obce Stanča na roky 2022-2030. **Strategickým cieľom** rozvoja obce je

„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“.

Stratégia rozvoja

Cieľom strategickej časti programu je navrhnúť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.
Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.
Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s **Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030**, ktorá plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 definuje (okrem iného) priority, ciele a nástroje podpory regionálneho rozvoja podľa typov regiónov, miest a obcí. Je v súlade s politikou súdržnosti Európskej únie v období 2021-2027, v rámci ktorej **Európska komisia zadefinovala 5 hlavných politických cieľov politiky súdržnosti**:

1. *Inteligentnejšia Európa* – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva
2. *Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa*
3. *Prepojenejšia Európa* – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT
4. *Sociálnejšia Európa* – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv
5. *Európa bližšie k občanom* – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

V novom programovom období pravdepodobne nastanú v oblasti strategického plánovania a riadenia a implementácie eurofondov viaceré zásadné zmeny (v čase spracovania tohto PHSR však ešte žiadne definitívne rozhodnutia prijaté neboli, všetky plánované zmeny boli ešte len v štádiu rokovaní). Doposiaľ sa programy rozvoja obcí vypracúvali na úrovni VÚC a na úrovni obcí a miest (pričom obce mali možnosť vypracovať si spoločný program rozvoja obcí). Po novom sa do strategického plánovania pridáva ďalší „medzistupeň". Tento nový medzistupeň predstavujú tzv. **Strategicko-plánovacie regióny (SPR)**, ktorých hranice zadefinuje príslušný VÚC a schváli ustanovená Rada partnerstva kraja. Pre každý SPR sa následne vypracúva špecifická stratégia, spracovaná vo forme **integrovanej územnej stratégie (IUS)** a obsahujúca špecifické ciele a operácie, vzťahujúce sa len na to-ktoré SPR. Cieľom je zabezpečiť adresnejšie operácie a podporu regiónom na medzistupni medzi regionálnou samosprávou (VÚC) a miestnou samosprávou (obce).

Tretí stupeň strategického plánovania budú stále tvoriť obce a mestá – tým je, samozrejme, ponechaná možnosť vypracovať si svoje vlastné PHSR (ak nevyužijú možnosť vypracovať si svoj PHSR ako súčasť spoločného programu rozvoja obcí). **Obec Stanča** leží v Košickom samosprávnom kraji a v programovom období 2021-2027 je **súčasťou** strategicko-plánovacieho regiónu **SPR Dolný Zemplín: Trebišovsko.**

Zmena nastáva v rámci územného rozvoja. Každý samosprávny kraj na Slovensku si v rámci svojho PHSR definuje tzv. **Integrované projektové balíčky**. Tie pozostávajú z kľúčových projektov (ktorých realizácia je pre implementáciu daného projektového balíka kľúčová, nosná; bez nej by realizácia celého integrovaného balíka nemala zmysel a investície by nepriniesli synergický efekt) a komplementárnych projektových balíkov (ktoré obsahujú indikatívne tematické projektové balíčky). Celý integrovaný projektový balík môže byť financovaný z rôznych zdrojov (napr. EŠIF, Plán obnovy, Fond pre spravodlivú transformáciu, tzv. Nórske fondy, úverové zdroje, vlastné zdroje, dotácie štátu a pod.). Tá časť integrovaného projektového balíka, ktorá bude financovaná len z EŠIF, sa nazýva **Integrovaná územná investícia** (IUI, angl. skratka ITI).

Integrovaný územný rozvoj v rámci územného programu by už nemal byť realizovaný výlučne formou dopytovo-orientovaných projektov (ako tomu bolo doposiaľ). V čase spracovania tohto PHSR (zima 2022) zatiaľ situácia ohľadom nastavovania implementácie EŠIF v SR celkom vyjasnená nie je (verejnosti boli predstavené len úvodné návrhy). Časť IUI bude pravdepodobne schvaľovaná Radou partnerstva daného VÚC (bez potreby vyhlasovania dopytovo-orientovaných výziev; výhodou tohto spôsobu schvaľovania bude, že najprv Rada partnerstva VÚC schváli konkrétny projektový zámer na realizáciu, takže žiadateľ bude mať istotu, že jeho projektový zámer určite získa financie na realizáciu; potom dostane úspešný žiadateľ čas na dopracovanie a dodanie všetkej potrebnej dokumentácie, ako napr. samotná projektová dokumentácia, územné rozhodnutie, stavebné povolenie a pod.; tento prístup môže teda potenciálne ušetriť žiadateľom množstvo financií, úsilia a času – keďže tí nebudú povinní mať pripravenú celú dokumentáciu už v čase podania žiadosti o NFP, ale až po jej schválení) a časť IUI sa bude stále implementovať formou dopytovo-orientovaných výziev, vyhlasovaných štátnymi orgánmi (rovnakým spôsobom ako tomu bolo doteraz).

Pre naplnenie strategickej vízie (pozri predchádzajúcu kapitolu) si teda obec Stanča stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

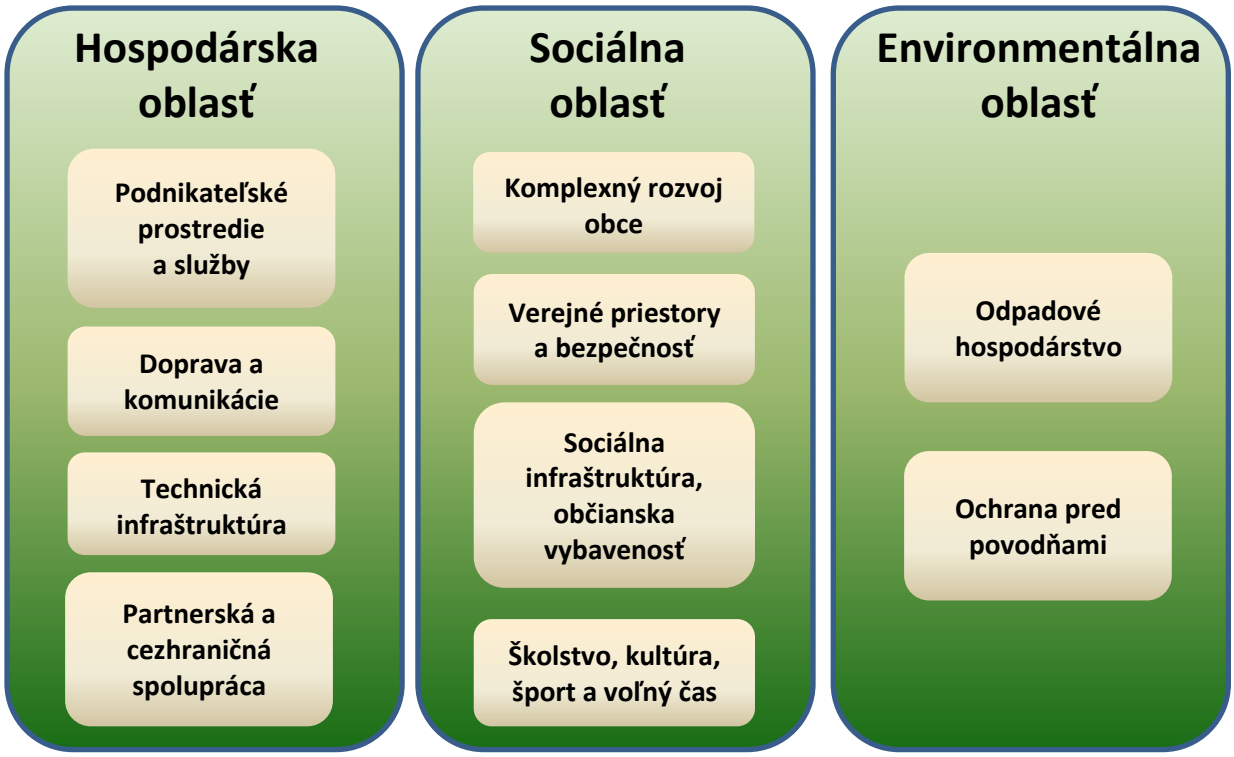

A.) **Hospodárska oblasť** – táto prioritná oblasť pozostáva zo 4 priorít: podnikateľské prostredie a služby (podpora malého a stredného podnikania, podpora miestnej hospodárskej základne, zavádzanie inovácií, rozvoj poľnohospodárstva, rozvoj digitalizácie), doprava a komunikácie (rekonštrukcia starých a výstavba nových miestnych komunikácií a chodníkov), technická infraštruktúra (dobudovanie technickej vybavenosti obce – kanalizácia, ČOV, rekonštrukcia vodovodu a rozhlasu) a partnerská spolupráca (spolupráca s partnerskými obcami).

B.) **Sociálna oblasť** – prioritná oblasť pozostávajúca taktiež zo 4 rozvojových priorít: komplexný rozvoj obce (dokončenie pozemkových úprav), verejné priestory a bezpečnosť (skvalitňovanie verejných priestranstiev, prevencia kriminality), sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť (skvalitnenie občianskej vybavenosti, rekonštrukcia a výstavba budov vo vlastníctve obce, podpora sociálnych služieb a komunitného rozvoja) a školstvo, kultúra, šport a voľný čas (skvalitňovanie školskej infraštruktúry, rekonštrukcia a výstavba športových a oddychových zariadení, podpora kultúrnych a športových podujatí a telies).

C.) **Environmentálna oblasť** – tretia prioritná oblasť pozostáva z 2 rozvojových priorít: odpadové hospodárstvo (podpora triedeného zberu, zvyšovanie úrovne vytriedenia komunálnych odpadov) a ochrana pred povodňami (realizácia protipovodňových opatrení).

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorít, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení, projektov a aktivít, bude obec napĺňať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 7 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov

Vízia *„Obec Stanča je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby“*			
Strategický cieľ *„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“*			
Prioritná oblasť	**Hospodárska**	**Sociálna**	**Environmentálna**
Globálny cieľ	*Rozvíjať vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry*	*Podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia*	*Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie*
Priority	• **podnikateľské prostredie a služby** • **doprava a komunikácie** • **technická infraštruktúra** • **partnerská a cezhraničná spolupráca**	• **komplexný rozvoj obce** • **verejné priestory a bezpečnosť** • **sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť** • **školstvo, kultúra, šport a voľný čas**	• **odpadové hospodárstvo** • **ochrana pred povodňami**
Opatrenia	1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov 1.2 Rozvoj digitalizácie 1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry 1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce 1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	2.1 Dokončenie pozemkových úprav 2.2 Úprava verejných priestorov, vrátane zvyšovania bezpečnosti obyvateľov a prevencie kriminality 2.3 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti 2.4 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít 2.5 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času 2.6 Skvalitnenie školskej infraštruktúry 2.7 Podpora spoločenského a kultúrneho života	3.1 Podpora zhodnocovania odpadov, vrátane zlepšenia nakladania s komunálnym odpadom 3.2 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

C-Programová časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úroveň opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí

V strategickej časti zadefinované priority v rámci troch prioritných oblastí (hospodárskej, sociálnej, environmentálnej) obsahujú viaceré opatrenia, pričom každé opatrenie pozostáva z jedného alebo viacerých projektov/aktivít. Tie sú plne v súlade s 5 hlavnými politickými cieľmi politiky súdržnosti Európskej únie na programové obdobie 2021-2027. Realizácia projektov/aktivít v rámci zadefinovaných opatrení podporí **inteligentnú transformáciu hospodárstva**, napomôže **prechodu na ekologickejšiu nízkouhlíkovú Európu**, posilní **mobilitu a digitalizáciu**, prispeje k budovaniu **sociálnejšej Európy** a posilní **miestny rozvoj** (samozrejme, myslí sa tu realizácia projektov/aktivít na území obce – pričom tieto projekty/aktivity svojím malým dielom napomôžu realizácii systémových zmien v celoslovenskom a európskom meradle).

Všetky projekty a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Konkrétne činnosti, ktoré samospráva plánuje realizovať formou projektového zámeru, sú v tomto aj v ďalších formulároch uvedené ako „**Projekt**“. Činnosti, ktoré sa neplánujú realizovať formou projektového zámeru (spravidla „jednoduchšie“, menej náročné činnosti), sú uvedené ako „**Aktivita**“.

Všetky projekty a aktivity, ktoré sú v tomto PHSR zadefinované, môžu byť realizované v rámci **integrovaných projektových balíkov**, zadefinovaných v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a môžu byť taktiež zahrnuté medzi **integrované územné investície** (financované z EŠIF).

Formulár 8 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Prioritná oblasť 1 – HOSPODÁRSKA	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov	***Aktivita:*** *1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci* - príprava pozemkov, budov, priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj existujúcich podnikateľských aktivít - prenájom obecných pozemkov a budov - podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty - podpora poľnohospodárskych subjektov ***Aktivita:*** *1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov* - zavádzanie nových produktov, zlepšených procesov, využívanie nových materiálov, zlepšovanie výrobných metód

1.2 Rozvoj digitalizácie	***Aktivita:*** *1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby* - realizácia podporných aktivít pri zavádzaní digitálnych riešení do spoločnosti (napr. v doprave, cestovnom ruchu, odpadovom hospodárstve, vo výrobných procesoch, pri poskytovaní elektronických služieb občanom a pod.) ***Aktivita:*** *1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce* - realizácia vzdelávacích aktivít pre zamestnancov pracujúcich v podnikoch a verejnej správe a pre miestnych obyvateľov
1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	**Projekt:** 1.3.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií v obci Stanča *Aktivity:* - rekonštrukcia existujúcich miestnych ciest a chodníkov - výstavba nových ***Aktivita:*** *1.3.2 Rekonštrukcia rigolov v obci Stanča* - obnova funkčnosti odvodňovacích rigolov popri miestnych komunikáciách ***Aktivita:*** *1.3.3 Vybudovanie dobíjacej stanice na elektromobily* - zriadenie dobíjacej stanice
1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce	***Aktivita:*** *1.4.1 Rekonštrukcia obecného vodovodu v obci Stanča* - obnova poškodeného verejného vodovodu, - zabezpečenie funkčnosti hydrantov pre potreby ochrany majetku občanov v prípade vzniku požiarov alebo iných nepredvídaných situácií **Projekt:** 1.4.2 Splašková kanalizácia v obci Stanča *Aktivity:* - osadenie kanalizačného potrubia v celej obci - výstavba čističky odpadových vôd a pripojenie kanalizačných vetiev na ČOV ***Aktivita:*** *1.4.3 Modernizácia obecného rozhlasu* - zlepšenie technologického vybavenia obecného rozhlasu
1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	***Aktivita:*** *1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce* - rozvoj spolupráce s partnerskými obcami/mestami

Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
2.1 Dokončenie pozemkových úprav	**Projekt:** 2.1.1 Pozemkové úpravy Stanča *Aktivity:* - budovanie cestných komunikácií (siete poľných ciest), slúžiacich na sprístupnenie pozemkov a súvisiacich stavieb (mosty, priepusty a pod.). - vybudovanie protieróznych opatrení, slúžiacich na ochranu pôdy pred veternou eróziou a vodnou eróziou a súvisiacich stavieb (zatrávnenie ,vetrolamy, vsakovacie pásy, terasy...) - realizácia opatrení na ochranu životného prostredia (biokoridory, biocentrá, sprievodná zeleň)
2.2 Úprava verejných priestorov, vrátane zvyšovania bezpečnosti obyvateľov a prevencie kriminality	***Aktivita:*** *2.2.1 Výstavba kamerového systému* - osadenie bezpečnostných kamier za účelom prevencie kriminality v obci **Projekt:** 2.2.2 Revitalizácia verejného priestranstva *Aktivity:* - obnova zelene, vybudovanie chodníkov a osvetlenia na cintoríne - výstavba a rekonštrukcia mostíkov a lávok
2.3 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti	**Projekt:** 2.3.1 Výstavba budovy obecného úradu v obci Stanča *Aktivity:* - vybudovanie vhodných priestorov pre realizáciu výkonu samosprávy - stavba budovy s bezbariérovým vstupom, s kancelárskymi priestormi, zasadačkou , archívom, sociálnymi zariadeniami, skladovými priestormi a miestnosťou pre poskytovanie služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce **Projekt:** 2.3.2 Dom smútku – stavebné úpravy *Aktivity:* - stavebné a rekonštrukčné úpravy samotného objektu, rekonštrukcia vykurovania objektu - výmena chladiaceho boxu - vytvorenie bezbariérového vstupu a spevnených plôch - úprava priestranstva okolia domu smútku s výsadbou novej zelene **Projekt:** 2.3.3 Výstavba amfiteátra *Aktivity:* - vybudovanie vhodných priestorov pre organizáciu kultúrnych podujatí v exteriéri

	Aktivita: *2.3.4 Vybudovanie liečivej oázy* - vybudovanie priestorov s liečivými rastlinami - realizácia edukačných aktivít pre deti, mládež a ostatných obyvateľov ***Aktivita:*** *2.3.5 Zníženie energetickej náročnosti prevádzky verejných budov zavedením OZE* - zabezpečenie prevádzky budov vo vlastníctve obce na báze obnoviteľných zdrojov energie (napr. tepelné čerpadlá, solárne panely a pod.)
2.4 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít	***Aktivita:*** *2.4.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP* - spolupráca obce s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny pri realizácii projektov na úseku aktívnych opatrení trhu práce ***Aktivita:*** *2.4.2 Poskytovanie podpory sociálne odkázaným osobám a rodinám* - poskytovanie nevyhnutnej pomoci pre nízkopríjmové a ohrozené skupiny obyvateľstva
2.5 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času	***Aktivita:*** *2.5.1 Vybudovanie workoutového ihriska* - vybudovanie exteriérových priestorov na realizáciu športových aktivít (pri multifunkčnom ihrisku)
2.6 Skvalitnenie školskej infraštruktúry	**Projekt:** 2.6.1 Zateplenie objektov materskej a základnej školy obce Stanča *Aktivity:* - zateplenie obvodových stien a plášťa budov - zateplenie a výmena strešnej krytiny - výmena otvorových výplní (okná, dvere)
2.7 Podpora spoločenského a kultúrneho života	***Aktivita:*** *2.7.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí* - podpora kultúrnych podujatí - podpora športových podujatí - podpora miestnych kultúrnych a športových telies
Prioritná oblasť 3 – ENVIRONMENTÁLNA	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
3.1 Podpora zhodnocovania odpadov, vrátane zlepšenia nakladania s komunálnym odpadom	***Aktivita:*** *3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov* - zvýšenie efektivity triedeného zberu odpadov - rozšírenie možností zberu tzv. zeleného biologicky rozložiteľného a kuchynského odpadu z domácností - rozširovanie ponuky triedeného zberu o ďalšie druhy odpadov

	Projekt: 3.1.2 Vybudovanie zberného dvora *Aktivity:* - výstavba zberného dvora za účelom skvalitnenia nakladania s odpadmi v obci a zlepšovania možností na triedenie jednotlivých druhov odpadov **Projekt:** 3.1.3 Intenzifikácia triedeného zberu komunálnych odpadov v obci Stanča *Aktivity:* - výstavba malej kompostárne (so spracovateľskou kapacitou do 100 ton ročne) s plánovaným zhodnocovaním biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu pochádzajúceho zo Stanče - zakúpenie potrebných zariadení na prevádzkovanie malej kompostárne (traktor, kontajnery, hygienizačná stanica, stroje a príslušenstvo pre nakladanie s BRKO...) ***Aktivita:*** *3.1.4 Sanácia miest s nezákonne umiestneným odpadom v obci Stanča* - odstránenie nelegálnej skládky odpadov
3.2 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry	**Projekt:** 3.2.1 Úprava hydromelioračného kanála *Aktivity:* - vykonanie potrebných úprav na kanáli (prehĺbenie dna, vyčistenie dna a brehov, obnova zelene a pod.)

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PHSR obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PHSR obce boli stanovené ako nulové v roku 2022, cieľové hodnoty boli stanovené pre roky 2024 a 2027.

Formulár 9 (P2): Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	
				2022	2024	2027
Hospodárska oblasť						
Opatrenie 1.1. - Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov						
Výsledok	Podporení podnikatelia	OcÚ	počet / rok	0	3	3
Dopad	Vyššia pridaná hodnota	ŠÚSR	%	0	3	6
Opatrenie 1.2. - Rozvoj digitalizácie						
Výstup	Realizované digitálne riešenia	OcÚ, zamestnávatelia	počet	0	5	5
Dopad	Zvýšená zamestnanosť obyvateľstva	OcÚ, ŠÚSR	%	0	3	6
Opatrenie 1.3. - Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry						
Výstup	Novo vybudované miestne komunikácie	OcÚ	súbor	0	0	1
Výstup	Zrekonštruované miestne komunikácie	OcÚ	súbor	0	0	1
Výstup	Zrekonštruované rigoly	OcÚ	súbor	0	0	1
Výstup	Nové nabíjacie stanice na elektromobily	OcÚ	počet	0	0	1
Opatrenie 1.4. - Zlepšenie technickej vybavenosti obce						
Výsledok	Zrekonštruovaný vodovod	OcÚ	súbor	0	1	1

Výsledok	Vybudovaná kanalizačná sieť	OcÚ	súbor	0	0	1
Výstup	Vybudovaná ČOV	OcÚ	počet	0	0	1
Výsledok	Obyvatelia pripojení na kanalizačnú sieť	OcÚ	počet	0	500	550
Výstup	Skvalitnené technologické vybavenie rozhlasu	OcÚ	súbor	0	1	1
Opatrenie 1.5. - Spolupráca s partnerskými obcami						
Výsledok	Podporené partnerské projekty	OcÚ	počet	0	3	5
Sociálna oblasť						
Opatrenie 2.1. - Dokončenie pozemkových úprav						
Výstup	Zrealizované opatrenia na dokončenie projektu pozemkových úprav	OcÚ	súbor aktivít	0	0	1
Opatrenie 2.2. - Úprava verejných priestorov, vrátane zvyšovania bezpečnosti obyvateľov a prevencie kriminality						
Výstup	Nové kamery monitorujúce verejné priestory	OcÚ	počet	0	8	8
Výsledok	Nižší počet priestupkov	OcÚ, Polícia	%	0	40	40
Výstup	Zrevitalizované verejné priestranstvo	OcÚ	súbor aktivít	0	0	1
Opatrenie 2.3. - Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti						
Výstup	Nová budova obecného úradu	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Zrekonštruovaný dom smútku	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Vybudovaný amfiteáter	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Zriadená liečivá oáza	OcÚ	objekt	0	0	1
Výsledok	Znížená spotreba energie na vykurovanie vo verejných budovách	OcÚ	%	0	0	30
Opatrenie 2.4. - Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít						
Výsledok	Osoby zamestnané cez projekty AOTP	OcÚ	počet	0	1	2
Výsledok	Podporené ohrozené skupiny obyvateľov	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Opatrenie 2.5. - Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času						
Výstup	Vybudované workoutové ihrisko	OcÚ	objekt	0	0	1
Opatrenie 2.6. - Skvalitnenie školskej infraštruktúry						
Výsledok	Zrekonštruované budovy ZŠ a MŠ	OcÚ, škola	objekt	0	1	1
Opatrenie 2.7. - Podpora spoločenského a kultúrneho života						
Výsledok	Zrealizované kultúrne a športové podujatia	OcÚ	počet/rok	0	5	5
Výsledok	Podporené subjekty	OcÚ	počet/rok	0	1	1

Environmentálna oblasť						
Opatrenie 3.1. - Podpora zhodnocovania odpadov, vrátane zlepšenia nakladania s komunálnym odpadom						
Výsledok	Skvalitnený systém zberu odpadov	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Výstup	Vybudovaný zberný dvor	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Vybudovaná kompostáreň na zhodnocovanie BRKO	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Sanovaná nelegálna skládka odpadov	OcÚ	objekt	0	0	1
Výsledok	Úroveň vytriedenia odpadov	OcÚ	%	60	65	70
Opatrenie 3.2. - Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry						
Výstup	Zrekonštruovaný hydromeliorační kanál	OcÚ	objekt	0	0	1

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

D-Realizačná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania.

Formulár 10 (R1): Akčný plán

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie (tis. eur)
HOSPODÁRSKA OBLASŤ			
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov			
Aktivita: *1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci*	od 2022 priebežne	obec	2,70
Aktivita: *1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov*	od 2022 priebežne	obec, firmy	1,80
1.2 Rozvoj digitalizácie			
Aktivita: *1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby*	od 2022 priebežne	obec, firmy	3,60
Aktivita: *1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce*	od 2022 priebežne	obec	1,80
1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: 1.3.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií v obci Stanča	2024-2025	obec	230,00
Aktivita: *1.3.1 Rekonštrukcia rigolov v obci Stanča*	2026	obec	280,00
Aktivita: *1.3.2 Vybudovanie dobíjacej stanice na elektromobily*	2025	obec	20,00
1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Aktivita: *1.4.1 Rekonštrukcia obecného vodovodu v obci Stanča*	2024	obec	30,00
Projekt: 1.4.2 Splašková kanalizácia v obci Stanča	2023-2027	obec	1 200,00
Aktivita: *1.4.3 Modernizácia obecného rozhlasu*	2022-2023	obec	10,00
1.5 Spolupráca s partnerskými obcami			
Aktivita: *1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce*	od 2022 priebežne	obec	4,50

SOCIÁLNA OBLASŤ			
2.1 Dokončenie pozemkových úprav			
Projekt: Pozemkové úpravy Stanča	2025-2027	obec, okresný úrad	1 400,00
2.2 Úprava verejných priestorov, vrátane zvyšovania bezpečnosti obyvateľov a prevencie kriminality			
Aktivita: *2.2.1 Výstavba kamerového systému*	2024	obec	15,00
Projekt: 2.2.2 Revitalizácia verejného priestranstva	2025	obec	200,00
2.3 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti			
Projekt: 2.3.1 Výstavba budovy obecného úradu v obci Stanča	2023-2024	obec	120,00
Projekt: 2.3.2 Dom smútku – stavebné úpravy	2023	obec	70,00
Projekt: 2.3.3 Výstavba amfiteátra	2025	obec	30,00
Aktivita: *2.3.4 Vybudovanie liečivej oázy*	2023	obec, škola	15,00
Aktivita: *2.3.5 Zníženie energetickej náročnosti prevádzky verejných budov zavedením OZE*	2026	obec	40,00
2.4 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít			
Aktivita: *2.4.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP*	od 2022 priebežne	obec, UPSVaR	4,50
Aktivita: *2.4.2 Poskytovanie podpory sociálne odkázaným osobám a rodinám*	od 2022 priebežne	obec	2,70
2.5 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času			
Aktivita: *2.5.1 Vybudovanie workoutového ihriska*	2025	obec	15,00
2.6 Skvalitnenie školskej infraštruktúry			
Projekt: 2.6.1 Zateplenie objektov materskej a základnej školy obce Stanča	2024	obec, škola	180,00
2.7 Podpora spoločenského a kultúrneho života			
Aktivita: *2.7.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies*	od 2022 priebežne	obec	18,00
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ			
3.1 Podpora zhodnocovania odpadov, vrátane zlepšenia nakladania s komunálnym odpadom			
Aktivita: *3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov*	2023	obec	3,00
Projekt: 3.1.2 Vybudovanie zberného dvora	2024-2025	obec	200,00
Projekt: 3.1.3 Intenzifikácia triedeného zberu komunálnych odpadov v obci Stanča	2023-2024	obec	65,00
Aktivita: *3.1.4 Sanácia miest s nezákonne umiestneným odpadom v obci Stanča*	2025-2026	obec	1 200,00
3.2 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry			
Projekt: 3.2.1 Úprava hydromelioračného kanála	2026	obec	100,00

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PHSR

Vypracovaním a schválením tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi, príp. špecializovanými firmami.

V systéme riadenia a implementácie PHSR je **Riadiacim orgánom** na úrovni obce obecný úrad prostredníctvom starostu obce. Ten zodpovedá za systém riadenia PHSR, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci. Obecné zastupiteľstvo plní úlohu **Monitorovacieho výboru**. **Orgánom auditu** je hlavný kontrolór a príslušná komisia OcZ, ak je zriadená. Funkciu **Platobného orgánu** vykonáva ekonomické oddelenie OcÚ a príslušné oddelenia OcÚ plnia funkciu **Sprostredkovateľského orgánu**. PHSR ako aj všetky jeho zmeny a doplnky schvaľuje obecné zastupiteľstvo (Inštitút priestorového plánovania, 2016).

Administratívne zabezpečenie realizácie tohto programu je teda nevyhnutnou podmienkou jeho plnenia. Realizácia si však bude vyžadovať pravidelnú systematickú prácu. Z tohto dôvodu sa odporúča zriadiť pri obecnom zastupiteľstve komisiu strategického rozvoja. Táto komisia by vystupovala ako poradný orgán, ktorého úlohou by bolo vypracovať a posúdiť Správu o realizácii PHSR, stav finančného čerpania prostriedkov, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHSR a zúčastňovať sa dôležitých stretnutí, týkajúcich sa rozvoja obce. V prípade potreby by táto komisia mala za úlohu prehodnotiť plán na ďalšie obdobie, eventuálne doplniť úlohy a opatrenia, ktoré neboli uvedené v tomto programe a pod.

Samospráva tak bude raz ročne získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PHSR berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z EŠIF) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy, rôzne informačné stretnutia a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas, úradnú tabuľu a osobné podanie. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PHSR prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa realizácie tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PHSR a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení. Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu, kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PHSR bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétneho projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PHSR bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zriadenej komisie strategického rozvoja, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Formulár 11 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR počas jeho platnosti 2022-2030		
Typ hodnotenia	**Vykonať prvýkrát**	**Dôvod vykonania/ periodicita**
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2024	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PHSR	2025	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2022-2030	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

E-Finančná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Indikatívny finančný plán

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PHSR uvedená pri jednotlivých projektoch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť predpokladanú sumu, potrebnú na realizáciu projektu. Navyše, táto suma sa ešte mení po realizácii verejného obstarávania. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projekty/aktivity sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.
Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a aktivít uvedených v tomto PHSR, sú najmä:

- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny - AOTP),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- Svetová banka,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Formulár 12 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Oblasť	rok									Spolu (tis. €)
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Hospodárska	6,60	156,60	481,60	601,60	431,60	101,60	1,60	1,60	1,60	**1 784,40**
Sociálna	2,80	147,80	257,80	747,80	842,80	102,80	2,80	2,80	2,80	**2 110,20**
Environmentálna	0,00	53,00	115,00	800,00	600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**1 568,00**
SPOLU (tis. €)	**9,40**	**357,40**	**854,40**	**2 149,40**	**1 874,40**	**204,40**	**4,40**	**4,40**	**4,40**	**5 462,60**

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.
Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár 13 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica

Viaczdrojové financovanie (tis. eur)								
Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje	Iné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu		
Opatrenie 1.1	4,50				4,50	4,50		
Opatrenie 1.2	5,40				5,40	5,40		
Opatrenie 1.3	530,00	450,50	53,00		26,50	530,00		
Opatrenie 1.4	1 240,00	634,00	544,00	20,00	42,00	1 240,00		
Opatrenie 1.5	4,50			2,00	2,50	4,50		
Opatrenie 2.1	1 400,00	1 190,00	140,00		70,00	1 400,00		
Opatrenie 2.2	215,00	170,00	33,00		12,00	215,00		
Opatrenie 2.3	275,00	233,75	27,50		13,75	275,00		
Opatrenie 2.4	7,20				7,20	7,20		
Opatrenie 2.5	15,00				7,00	7,00	8,00	
Opatrenie 2.6	180,00	153,00	18,00		9,00	180,00		
Opatrenie 2.7	18,00			4,00	14,00	18,00		
Opatrenie 3.1	1 468,00	1 020,00	371,75		76,25	1 468,00		
Opatrenie 3.2	100,00		95,00		5,00	100,00		
SPOLU	**5 462,60**	**3 851,25**	**1 282,25**	**26,00**	**295,10**	**5 454,60**	**8,00**	**0,00**

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Finančný rámec na realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHSR na celé jeho obdobie. Obsahuje podrobné členenie predpokladaných finančných zdrojov, potrebných na realizáciu jednotlivých projektov.

Formulár 14 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR

Číslo opatrenia	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ-výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity	RN Spolu (tis. eur)	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
							Národné celkom	EÚ (EŠIF) celkom				
				rok	a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
I. Hospodárska politika					**1 784,40 €**	1 784,40 €	699,90 €	1 084,50 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 1.1	**1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci**		**rozvinutie lokálnej ekonomiky**	**2022-2030**	**2,70 €**	2,70 €	2,70 €					
	1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov		**rozvinutie lokálnej ekonomiky**	**2022-2030**	**1,80 €**	1,80 €	1,80 €					
Opat. 1.2	**1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby**		**rozvinutie lokálnej ekonomiky**	**2022-2030**	**3,60 €**	3,60 €	3,60 €					
	1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce		**zvýšená zamestnanosť obyvateľstva**	**2022-2030**	**1,80 €**	1,80 €	1,80 €					

Opat. 1.3	**1.3.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií v obci Stanča**	**2112 - Miestne komunikácie**	**zabezpečený kvalitný prístup k domom a bytom; zvýšená bezpečnosť chodcov**	**2024-2025**	**230,00 €**	230,00 €	34,50 €	195,50 €				
	1.3.2 Rekonštrukcia rigolov v obci Stanča	**2112 - Miestne komunikácie**	**kvalitné odvádzanie povrchových vôd**	**2026**	**280,00 €**	280,00 €	42,00 €	238,00 €				
	1.3.3 Vybudovanie dobíjacej stanice na elektromobily	**2112 - Miestne komunikácie**	**dostupnosť elektronabíjania v obci**	**2025**	**20,00 €**	20,00 €	3,00 €	17,00 €				
Opat. 1.4	**1.4.1 Rekonštrukcia obecného vodovodu v obci Stanča**	**2222 - Miestne potrubné rozvody vody**	**zrekonštruovaná vodovodná sieť v obci**	**2024**	**30,00 €**	30,00 €	4,50 €	25,50 €				
	1.4.2 Splašková kanalizácia v obci Stanča	**2223 - Miestne kanalizácie**	**novo vybudovaná kanalizačná sieť v obci, vrátane ČOV; čistejšie životné prostredie; lepšie zdravie obyvateľov**	**2023-2027**	**1 200,00 €**	1 200,00 €	600,00 €	600,00 €				
	1.4.3 Modernizácia obecného rozhlasu	**2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia**	**kvalitný a funkčný rozhlas**	**2022-2023**	**10,00 €**	10,00 €	1,50 €	8,50 €				
Opat. 1.5	**1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce**		**3 podporené partnerské projekty**	**2022-2030**	**4,50 €**	4,50 €	4,50 €					
II. Sociálna politika					2 110,20 €	2 102,20 €	355,45 €	1 746,75 €	8,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Opat. 2.1	**2.1.1 Pozemkové úpravy Stanča**		**kvalitne upravený a dostupný extravilán**	**2025-2027**	**1 400,00 €**	1 400,00 €	210,00 €	1 190,00 €				
Opat. 2.2	**2.2.1 Výstavba kamerového systému**	**2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia**	**8 nových kamier**	**2024**	**15,00 €**	15,00 €	15,00 €					
	2.2.2 Revitalizácia verejného priestranstva		**kvalitné verejné priestranstvá**	**2025**	**200,00 €**	200,00 €	30,00 €	170,00 €				
Opat. 2.3	**2.3.1 Výstavba budovy obecného úradu v obci Stanča**	**1220 - Budovy pre administratívu**	**dostupné vhodné priestory pre výkon samosprávy**	**2023-2024**	**120,00 €**	120,00 €	18,00 €	102,00 €				
	2.3.2 Dom smútku – stavebné úpravy	**1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít**	**dôstojné priestory pre rozlúčku so zosnulými**	**2023**	**70,00 €**	70,00 €	10,50 €	59,50 €				
	2.3.3 Výstavba amfiteátra		**priestory pre organizáciu kultúrnych podujatí**	**2025**	**30,00 €**	30,00 €	4,50 €	25,50 €				
	2.3.4 Vybudovanie liečivej oázy		**priestor na vykonávanie edukačných zdravotných a environmentálnych aktivít**	**2023**	**15,00 €**	15,00 €	2,25 €	12,75 €				

	2.3.5 Zníženie energetickej náročnosti prevádzky verejných budov zavedením OZE		**znížená spotreba energie na vykurovanie**	**2026**	**40,00 €**	40,00 €	6,00 €	34,00 €				
Opat. 2.4	**2.4.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP**		**2 zamestnané osoby**	**2022-2030**	**4,50 €**	4,50 €	4,50 €					
	2.4.2 Poskytovanie podpory sociálne odkázaným osobám a rodinám		**podporované ohrozené skupiny obyvateľov**	**2022-2030**	**2,70 €**	2,70 €	2,70 €					
Opat. 2.5	**2.5.1 Vybudovanie workoutového ihriska**	**2411 - Športové ihriská**	**verejnosť realizujúca športové aktivity**	**2025**	**15,00 €**	7,00 €	7,00 €		8,00 €			
Opat. 2.6	**2.6.1 Zateplenie objektov materskej a základnej školy obce Stanča**	**1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie**	**znížená energetická náročnosť prevádzky objektov školy**	**2024**	**180,00 €**	180,00 €	27,00 €	153,00 €				
Opat. 2.7	**2.7.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies**		**kultúrne a športové podujatia konané na území obce**	**2022-2030**	**18,00 €**	18,00 €	18,00 €					
III. Environmentálna politika					1 568,00 €	1 568,00 €	548,00 €	1 020,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 3.1	**3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov**		**skvalitnený systém triedeného zberu, vyššia úroveň vytriedenia odpadov**	**2023**	**3,00 €**	3,00 €	3,00 €					

	3.1.2 Výstavba zberného dvora	**2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.**	**vyššia úroveň vytriedenia odpadov**	**2024-2025**	**200,00 €**	200,00 €	200,00 €					
	3.1.3 Intenzifikácia triedeného zberu komunálnych odpadov v obci Stanča	**2421 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.**	**vyššia úroveň vytriedenia odpadov; viac zhodnocovaných BRKO**	**2023-2024**	**65,00 €**	65,00 €	65,00 €					
	3.1.4 Sanácia miest s nezákonne umiestneným odpadom v obci Stanča		**čistejšie verejné priestranstvá**	**2025-2026**	**1 200,00 €**	1 200,00 €	180,00 €	1 020,00 €				
Opat. 3.2	**3.2.1 Úprava hydromelioračného kanála**	**2153 - Melioračné rozvody vody a zariadenia**	**zlepšená kvalita poľnohospodárskej pôdy**	**2026**	**100,00 €**	100,00 €	100,00 €					
Celkom					**5 462,60 €**	**5 454,60 €**	**1 603,35 €**	**3 851,25 €**	**8,00 €**	**0,00 €**	**0,00 €**	**0,00 €**

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

Systém hodnotenia a zaraďovania projektov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PHSR bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri výbere projektov bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce.

Nasledujúca hodnotiaca tabuľka pre výber projektov je upravená pre potreby obce. Najvyššiu prioritu (úroveň dôležitosti) majú projekty, ktorých realizácia vyplýva priamo z legislatívy a projekty, ktoré budú riešiť výrazne naliehavú havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Kategória s vysokou prioritou zahŕňa projekty s oporou vo VZN obce, projekty Miestnej akčnej skupiny, oblastnej organizácie cestovného ruchu, projekty s vydaným právoplatným stavebným povolením (príp. aj projekty s ukončeným procesom verejného obstarávania), projekty, na ktoré sa dajú získať zdroje z EŠIF a/alebo ich realizácia je zároveň nutná pre rozvoj obce a projekty, ktoré majú vysokú podporu u obyvateľstva. Kategória so strednou úrovňou dôležitosti obsahuje tie projekty, ktoré majú možnosť byť spolufinancované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a/alebo ich realizácia je zároveň vhodná pre rozvoj obce. Kategóriu 4 a 5 predstavujú projekty nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez spracovania prvotných analýz, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a pod.).

Formulár 15 (F3): Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt/Aktivita
1	Najvyššia	a) projekty vyplývajúce zo zákona alebo legislatívy EÚ b) projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu	1.4.2; 2.6.1; 3.1.4;
2	Vysoká	a) projekty s oporou vo VZN obce b) projekty s právoplatným stavebným povolením c) projekty MAS d) projekty OOCR e) projekty miestnych rozvojových organizácií f) projekty s vysokou podporou obyvateľov g) projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná	1.3.1; 1.3.2; 1.4.1; 2.1.1; 2.2.2; 2.3.1; 2.3.2; 2.3.5; 2.7.1; 3.1.1; 3.1.2; 3.1.3; 3.2.1;
3	Stredná	projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná	1.1.2; 1.2.1; 1.2.2; 1.3.3; 1.4.3; 1.5.1; 2.2.1; 2.3.3; 2.3.4; 2.4.1; 2.4.2; 2.5.1;
4	Nízka	projekty v štádiu zámerov / úvah	1.1.1;
5	Najnižšia	ostatné	

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Záver

Formulár 16 (Z1): Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	Názov dokumentu: **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Stanča na roky 2022-2030** Štruktúra dokumentu: dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, podľa Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, vydanej Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, január 2020, Metodiky na spracovanie Programu rozvoja obce, vydanej Inštitútom priestorového plánovania, september 2016 a podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanej Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015.
Spracovanie	Forma a obdobie spracovania: spracovanie PHSR vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. Dokument bol spracovaný v zime 2022. Riadiaci tím: riadiaci tím pozostával z 3 členov a v procese spracovania mal 2 pracovné zasadania. Účasť verejnosti a komunikácia s ňou: verejnosť participovala na procese spracovania PHSR prostredníctvom prieskumu názorov. Autor dokumentu: RNDr. Radomír Babiak, PhD.; www.dokumentypreobce.sk Náklady na spracovanie: z rozpočtu obce.
Prerokovanie	Prerokovanie v orgánoch samosprávy dňa: 16.03.2022.
Schválenie	Návrh na uznesenie zastupiteľstva: „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Stanča na roky 2022-2030“.

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Prílohy

Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska (www.beiss.sk)

Halás, M. (2008): Priestorová polarizácia spoločnosti s detailným pohľadom na periférne regióny Slovenska. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2008, Vol. 44, No. 2

Inštitút priestorového plánovania (2016): *Stručná metodika spracovania Programu rozvoja obce a Spoločného programu rozvoja obcí*. Bratislava: september 2016.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001

Korec, P. (2005): *Regionálny rozvoj Slovenska v rokoch 1989-2004*. Bratislava: Geografika, 2005. ISBN 80-969338-0-9, 227 s.

MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, 62 s.

Operačné programy 2014-2020

Partnerská dohoda 2014-2020

PHSR Košického samosprávneho kraja 2016-2022

Povodňová dokumentácia obce Stanča

Program rozvoja vidieka 2014-2020

Register pozemkových spoločenstiev

Register účtovných závierok

Repovský, M. (2000): *Stanča (1300 – 2000)*. Košice: C PRESS DT ZSVTS Košice, 2000. ISBN 80-968406-0-6. 83 s.

Súvaha obce Stanča k 31.12.2020

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (2020): *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja*. Bratislava: január 2020.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030

Vstupná správa pre vypracovanie PHRSR Košického samosprávneho kraja na roky 2021-2030

Výkaz ziskov a strát obce Stanča k 31.12.2020

Weisová, D., Bernátová, M. (2012): *Strategické plánovanie samosprávy*. Žilina: Municipalia, 2012.

Zákon č. 389/1990 Zb. o obecnom zriadení

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Internetové zdroje:

census2011.statistics.sk
datacube.statistics.sk
datacube.statistics.sk/SODB/
http://cp.atlas.sk
http://uzemia.enviroportal.sk
https://gis.nlcsk.org/islhp/#lesnictvo
statdat.statistics.sk
www.beiss.sk
www.cdb.sk
www.ives.minv.sk/heraldreg
www.maps.google.com
www.minv.sk
www.orsr.sk
www.pamiatky.sk
www.registeruz.sk
www.scitanie.sk
www.statistics.sk
www.zrsr.sk

Zoznam skratiek použitých v PHSR

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	MŽP	Ministerstvo životného prostredia
b.j.	Bytové jednotky	NFP	Nenávratný finančný príspevok
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad	NN	Nízke napätie
CDB	Cestná databanka	NPR	Národná prírodná rezervácia
CLLD	Community-led Local Development (Miestny rozvoj vedený komunitou)	OcÚ	Obecný úrad
CR	Cestovný ruch	o. i.	Okrem iného
ČOV	Čistička odpadových vôd	OOCR	Oblastná organizácia cestovného ruchu
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor	PA	Povodňová aktivita
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	PP	Prírodná pamiatka
EIB	Európska investičná banka	PR	Prírodná rezervácia
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce	PPF	Poľnohospodársky pôdny fond
ha	Hektár	SHR	Samostatne hospodáriaci roľníci
IBV	Individuálna bytová výstavba	SPR	Strategicko-plánovací región
IUI	Integrovaná územná investícia	ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
KSK	Košický samosprávny kraj	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ÚSES	Územný systém ekologickej stability
MAS	Miestna akčná skupina	TTP	Trvalé trávne porasty
MOK	Maloobjemový kontajner	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
MRK	Marginalizované rómske komunity	VÚC	Vyšší územný celok
MSP	Malí a strední podnikatelia	VZN	Všeobecne záväzné nariadenie

Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky

Obec si v tomto PHSR naplánovala realizovať viacero projektov/aktivít. Niektoré z naplánovaných projektov/aktivít sú pomerne jednoduché, nevyžadujú si veľké finančné, materiálne, príp. personálne úsilie. Na druhej strane, iné projekty si zo svojej povahy budú vyžadovať množstvo úsilia, času, schopností a financií. Akčný plán na daný rozpočtový rok predstavuje zhrnutie projektových zámerov a aktivít obce, ktoré sa plánujú realizovať v roku 2022 a výhľadovo aj v rokoch 2023 a 2024. Zložitejšie projekty/aktivity sú v tomto Akčnom pláne rozpracované formou Formuláru na prípravu projektov.

2022

- **1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci**
  Cieľ aktivity: Podporovať miestnych podnikateľov
  Termín realizácie: od 2022 každoročne
  Predpokladané náklady: 300,- eur ročne

- **1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov**
  Cieľ aktivity: Podporovať miestnych podnikateľov
  Termín realizácie: od 2022 každoročne
  Predpokladané náklady: 200,- eur ročne

- **1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby**
  Cieľ aktivity: Podporiť transformáciu hospodárstva
  Termín realizácie: od 2022 každoročne
  Predpokladané náklady: 400,- eur ročne

- **1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce**
  Cieľ aktivity: Zlepšiť zručnosti obyvateľov v používaní moderných technológií
  Termín realizácie: od 2022 každoročne
  Predpokladané náklady: 200,- eur ročne

- **1.4.3 Modernizácia obecného rozhlasu**
  Cieľ aktivity: Zabezpečiť moderný a spoľahlivý nástroj na komunikáciu s obyvateľmi
  Termín realizácie: 2022-2023
  Predpokladané náklady: 10 000,- eur

- **1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce**
  Cieľ aktivity: Rozvíjať partnerskú a cezhraničnú spoluprácu
  Termín realizácie: od 2022 každoročne
  Predpokladané náklady: 500,- eur ročne

- **2.4.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP**
  Cieľ aktivity: Zvýšiť zamestnanosť miestnych obyvateľov znevýhodnených na trhu práce
  Termín realizácie: od 2022 každoročne
  Predpokladané náklady: 500,- eur ročne

- **2.4.2 Poskytovanie podpory sociálne odkázaným osobám a rodinám**
  Cieľ aktivity: Poskytovať potrebné sociálne služby cieľovým skupinám obyvateľov
  Termín realizácie: od 2022 každoročne
  Predpokladané náklady: 300,- eur ročne

- **2.7.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies**
  Cieľ aktivity: Podporovať kultúrny a športový život v obci
  Termín realizácie: od 2022 každoročne
  Predpokladané náklady: 2 000,- eur ročne

2023

- **2.3.4 Vybudovanie liečivej oázy**
  Cieľ aktivity: Skvalitniť vzdelávacie aktivity v obci, rozšíriť možnosti vzdelávania o takýto typ výchovy
  Termín realizácie: 2023
  Predpokladané náklady: 15 000,- eur

- **3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov**
  Cieľ aktivity: Zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov v obci; zlepšiť nakladanie s odpadmi
  Termín realizácie: 2023
  Predpokladané náklady: 3 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**1.4.2 Splašková kanalizácia v obci Stanča**
Cieľ projektu	Zabezpečiť obyvateľom obce prístup k verejnej kanalizácii, vrátane napojenia na ČOV; Zlepšiť kvalitu životného prostredia v obci
Termín	2023-2027
Garant	Obec Stanča
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	1 200 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, štátne fondy, EŠIF, Envirofond
Výstupy	Vybudovaná kanalizácia
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**2.3.1 Výstavba budovy obecného úradu v obci Stanča**
Cieľ projektu	Zabezpečiť vhodné priestory pre výkon samosprávy
Termín	2023-2024
Garant	Obec Stanča
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	120 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, štátne fondy, EŠIF
Výstupy	Novo postavená budova obecného úradu
Užívatelia	Obyvatelia obce, zamestnanci obce, samosprávne orgány

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**2.3.2 Dom smútku – stavebné úpravy**
Cieľ projektu	Zabezpečiť dôstojné podmienky na vykonanie rozlúčky so zosnulými
Termín	2023
Garant	Obec Stanča
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	70 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, štátne fondy, EŠIF
Výstupy	Zrekonštruovaná budova domu smútku
Užívatelia	Obyvatelia obce, účastníci pohrebov

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**3.1.3 Intenzifikácia triedeného zberu komunálnych odpadov v obci Stanča**
Cieľ projektu	Zvýšiť množstvo zhodnocovaného biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu v obci
Termín	2023-2024
Garant	Obec Stanča
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	65 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátny rozpočet, EŠIF, Envirofond
Výstupy	Vybudovaná malá kompostáreň a zakúpená technika na zhodnocovanie BRKO
Užívatelia	Obyvatelia obce, samospráva

2024

- **1.4.1 Rekonštrukcia obecného vodovodu v obci Stanča**
  Cieľ aktivity: Zlepšiť dostupnosť požiarnej vody prostredníctvom rekonštrukcie verejného vodovodu a obnovy hydrantov
  Termín realizácie: 2024
  Predpokladané náklady: 30 000,- eur

- **2.2.1 Výstavba kamerového systému**
  Cieľ aktivity: Preventívne pôsobiť na úseku zvyšovania bezpečnosti obyvateľov
  Termín realizácie: 2024
  Predpokladané náklady: 15 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**1.3.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií v obci Stanča**
Cieľ projektu	Vybudovať prístupové komunikácie k rodinným domom (vrátane chodníkov); zrekonštruovať staré
Termín	2024-2025
Garant	Obec Stanča
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	230 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, rozpočet VÚC, EŠIF
Výstupy	Vybudované, resp. zrekonštruované miestne komunikácie a chodníky
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**2.6.1 Zateplenie objektov materskej a základnej školy obce Stanča**
Cieľ projektu	Zvýšiť energetickú účinnosť existujúcich budov; znížiť množstvo CO_2, vypúšťaného do ovzdušia
Termín	2024
Garant	Obec Stanča
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	180 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF
Výstupy	Zrekonštruované budovy
Užívatelia	Obyvatelia obce, žiaci, zamestnanci školy

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	**3.1.2 Výstavba zberného dvora**
Cieľ projektu	Zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov vytvorením kvalitnejších podmienok pre nakladanie s odpadmi
Termín	2024-2025
Garant	Obec Stanča
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	200 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF, Envirofond
Výstupy	Vybudovaný zberný dvor s príslušným vybavením
Užívatelia	Obyvatelia obce, zamestnanci obce

Zoznam máp, tabuliek, grafov, obrázkov a formulárov

Mapa 1: Poloha obce Stanča - širšie vzťahy 3
Mapa 2: Poloha obce Stanča voči susediacim obciam 4

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov 12
Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát 13
Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva 15
Tabuľka 4: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín 18
Tabuľka 5: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti 19
Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania 19
Tabuľka 7: Vývoj nezamestnanosti v obci 21
Tabuľka 8: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2021 21
Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2021 23
Tabuľka 10: Počet domov podľa typu domu 23
Tabuľka 11: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky 24
Tabuľka 12: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému 24
Tabuľka 13: Byty podľa obytných miestností 24
Tabuľka 14: Domy podľa obdobia výstavby 24
Tabuľka 15: Vybavenie technickou infraštruktúrou 25
Tabuľka 16: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2022) 26
Tabuľka 17: Infraštruktúra kultúry a športu 27
Tabuľka 18: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb 27
Tabuľka 19: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2020; v ha) 28

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Stanča 15
Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2012-2021 16
Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2012-2021 17
Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2012-2021 17
Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2021 18
Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania 20
Graf 7: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2021 21
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2021 22

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR 8
Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR 9
Formulár 3 (Ú8): Štruktúra dokumentu 9
Formulár 4 (A7): Ex - ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií 30
Formulár 5 (A8): STEEP analýza 35
Formulár 6 (A10): SWOT analýza 36
Formulár 7 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov 43
Formulár 8 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí 45
Formulár 9 (P2): Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR 50
Formulár 10 (R1): Akčný plán 54
Formulár 11 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania 57

Formulár 12 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia 59
Formulár 13 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica 60
Formulár 14 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR 61
Formulár 15 (F3): Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov 66
Formulár 16 (Z1): Schválenie PHSR 67